

Bibliographie der werken van Theodor Rodenburgh

<https://hdl.handle.net/1874/237255>

40192

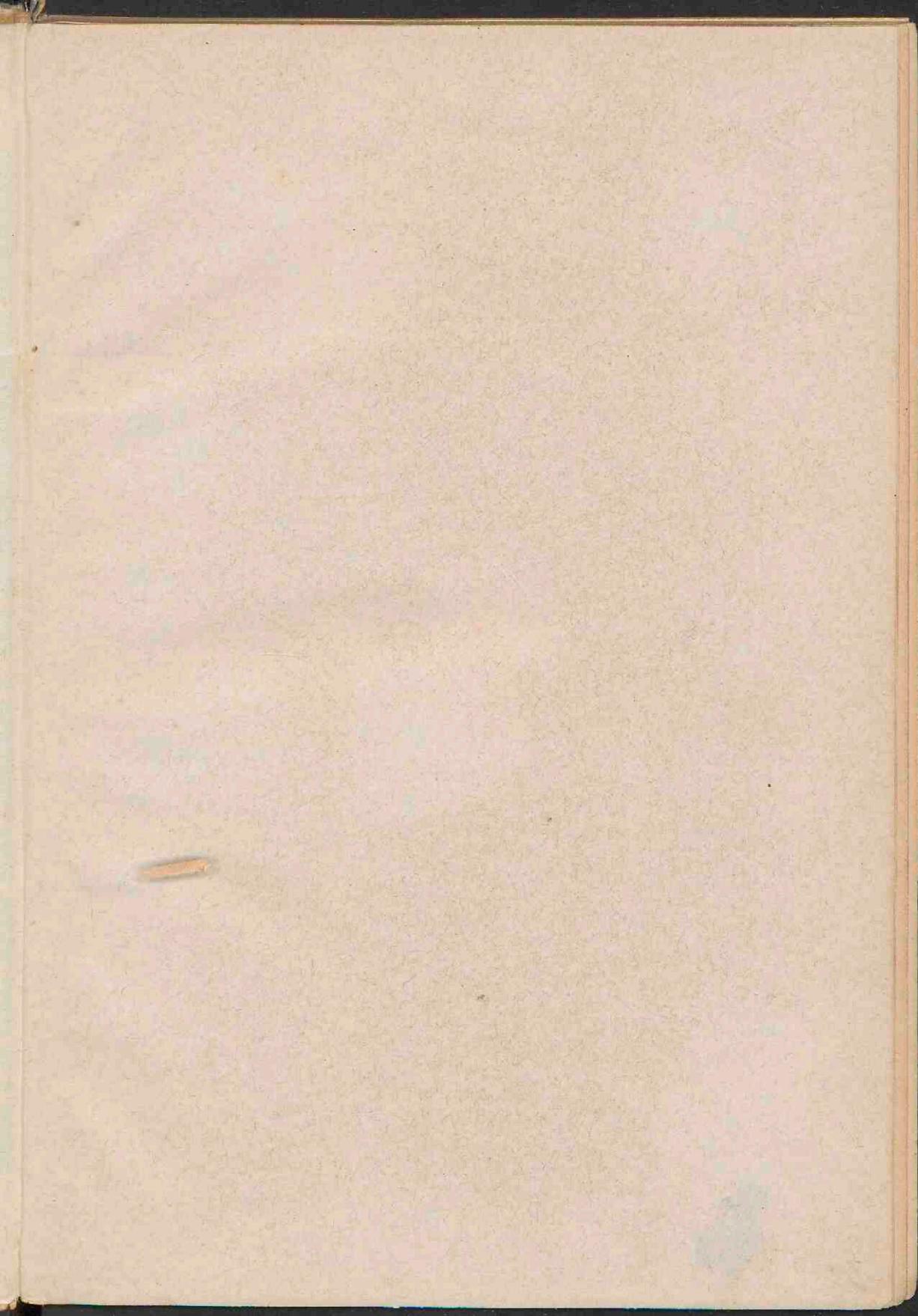
Litt. 9 Nov 92

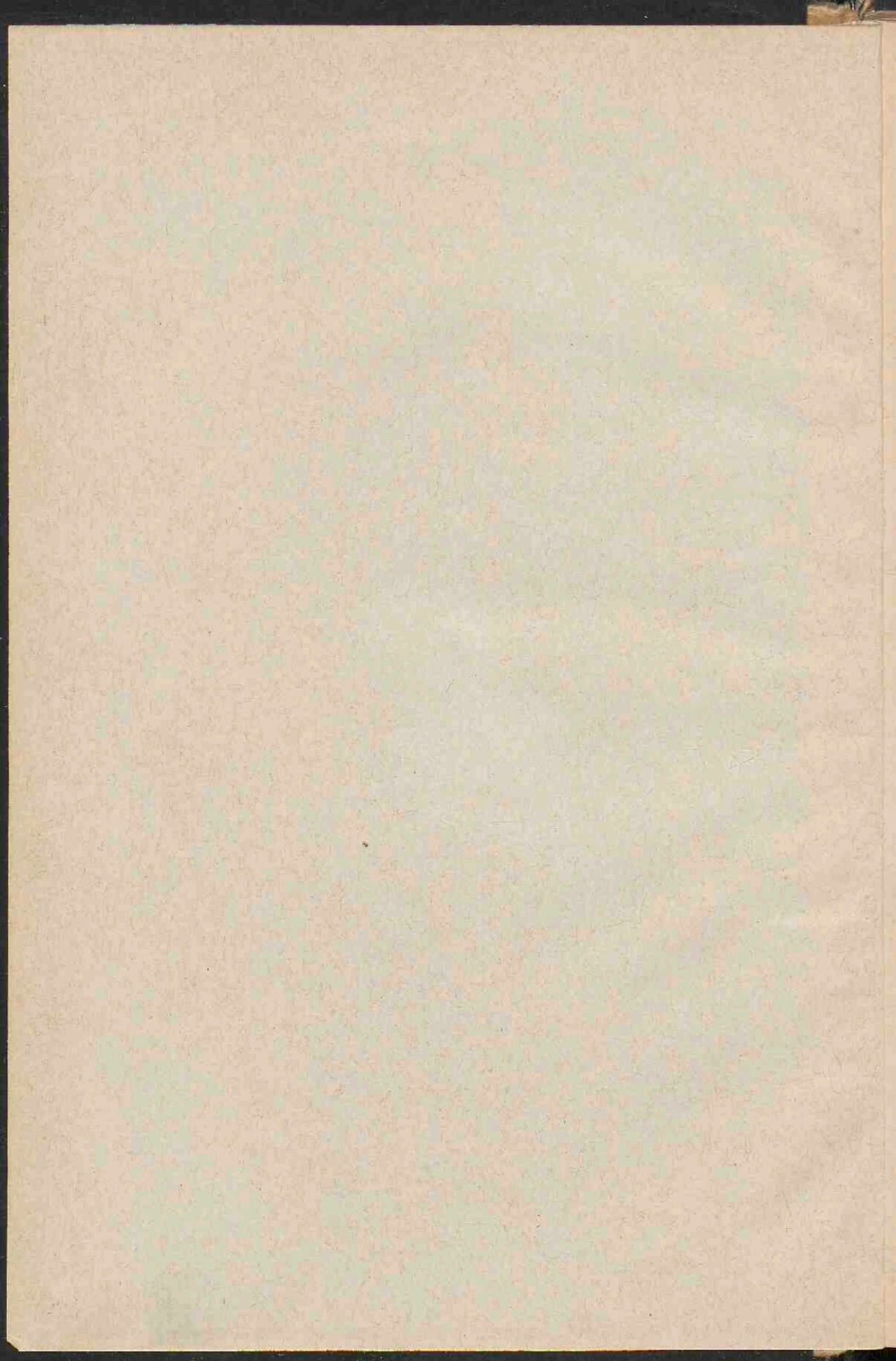
BIBLIOGRAPHIE DER WERKEN
VAN THEODOOR RODENBURGH

DOOR

J. ALBLAS.

A. qu.
192

BIBLIOGRAPHIE

DER

WERKEN VAN THEODOOR RODENBURGH.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

1291 6825

BIBLIOGRAPHIE
DER
Werken van Theodoor Rodenburgh.

PROEFSCHRIFT

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD VAN

Doctor in de Nederlandsche Letterkunde

AAN DE RIJKS-UNIVERSITEIT TE UTRECHT,

NA MACHTIGING VAN DEN RECTOR MAGNIFICUS

MR. M. S. POLS,

Hoogleraar in de Faculteit der Rechtsgeleerdheid,

volgens besluit van den Senaat der Universiteit

TEGEN DE BEDENKINGEN VAN

de Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte

TE VERDEDIGEN

op Woensdag 9 Mei te 3½ uren

DOOR

JAN ABLAS

GEBOREN TE SCHERMERHORN.

UTRECHT
FIRMA J. L. BEIJERS
1894.

GEDRUKT BIJ G. J. THIEME, ARNHEM.

Aan mijne Moeder.

Bij het voltooiën mijner academische studiën wensch ik U Hooggeleerde Heeren WIJNNE, MOLTZER en GALLÉE dank te zeggen voor het genoten onderwijs, — en U, Hooggeleerde MOLTZER, Hooggeachte Promotor, in het bijzonder voor de practische wenken, bij de samenstelling van dit proefschrift gegeven.

Niet minder dank ben ik U verschuldigd, Weledele Heer VAN SOMEREN, dat U mij bij de samenstelling dezer bibliographie Uwe onwaardeerbare hulp hebt willen verleenen en mijne eerste schreden op dit gebied hebt willen leiden.

Voorts betwig ik mijn hartelijken dank aan DR. J. A. WORP te Groningen, — en aan de besturen der bibliotheken van Amsterdam, Gent, 's-Gravenhage, Groningen, Haarlem en Leiden, die de werken van RODENBURGH, in hunne bibliotheken aanwezig, welwillend te mijner beschikking hebben gesteld.

INLEIDING.

Tot voor twintig jaar was THEODOOR RODENBURGH in de letterkundige wereld zoo goed als onbekend.

Door de studie van LOFFELT in *De Gids* van 1874, en sedert JONCKBLOET in zijne „Geschiedenis der Nederl. letterkunde” eene uitvoerige beschouwing aan den dichter heeft gewijd, is dit echter gansch anders geworden; in verschillende tijdschriften verschenen min of meer uitvoerige opstellen, waarin de bron van vele tooneelspelen van R. werd aangewezen, of zijn verhouding tot zijn letterkundige tijdgenooten werd besproken, of die in andere opzichten licht deden opgaan over het leven en de werken van den dichter.

Nog altijd evenwel ontbrak eene bibliographie van de werken van RODENBURGH, — wat aan eene nauwgezette studie van den dichter niet weinig in den weg stond; door de uitgave van dit werkje heb ik getracht dit bezwaar weg te nemen.

Aangaande de inrichting er van het volgende.

De eerste afdeeling bevat de *tooneelspelen*, de tweede de *gedichten*, de derde de *prozawerken*. De werken zijn gerangschikt naar den tijd, waarin ze zijn verschenen, en onder de titels vindt men de jaren van de eerste drukken (onder die der beide tooneelspelen, die nog in hs. zijn, de jaren, waarin ze zijn geschreven). Bijlage III geeft een chronologisch overzicht der verschillende drukken.

Voor de studie van RODENBURGH achtte ik het tevens van

belang na te gaan, hoe tijdgenooten en schrijvers van later eeuwen hem hebben beoordeeld. Wat de schrijvers der 19de eeuw betreft, — ik heb, behalve eene nauwkeurige aanwijzing, waar men de studies over den dichter kan vinden, resumés gegeven van de belangrijkste. Deze bijdrage tot de geschiedenis der critick betreffende RODENBURGH en zijne werken vindt men in Bijlage I.

Bovendien heb ik, toen ik mij bezig hield met het doorlezen van R.'s werken met de lofverzen en opdrachten, verschillende plaatsen opgeteekend, waaruit we vernemen, met welke schrijvers RODENBURGH bekend was, hoe hij oordeelde over sommigen zijner letterkundige tijdgenooten, en welke eischen hij aan tooneelstukken stelde, terwijl ze ons tevens het een en ander meedeelen, wat van gewicht is voor de kennis van het leven des dichters. Deze letterkundige aantekeningen vindt men in Bijlage II. De namen van personen en onderwerpen, waarover de plaatsen handelen, zijn alphabet. gerangschikt.

VERKLARING DER VERKORTINGEN.

- B. H. beteekent: Bibliotheek der gemeente Haarlem.
B. L. L. " Bibliotheek van de Maatschappij der
 Nederlandsche Letterkunde te Leiden.
B. T. " Bibliotheek van de Maatschappij tot
 bevordering der Toonkunst te Amsterdam.
K. B. " Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage.
M. " Verzameling van Dr. H. E. Moltzer te
 Utrecht.
U. B. A. " Universiteits-bibliotheek te Amsterdam.
U. B. G. " Universiteits-bibliotheek te Gent.
U. B. Gr. " Universiteits-bibliotheek te Groningen.
U. B. U. " Universiteits-bibliotheek te Utrecht.
-

I. TOONEELSPLEN.

A. Afzonderlijke uitgaven.

I.

Batavieſe Vrijagie-spel.

1616.

- A. Batavieſe / Vrijagie-spel. / *Vignet, houtſn. met bovenschr.:*
Nobilitas ſola eſt atque vnica virtus. / t'Amſteldam. /
By Percevant Morgan Boekdrucker / woonende inde
Calverſtraet by de Bagyne ſteegh / naeſt de blauwe
koe. Anno. 1616. (IV) en (55) blz. 4°.

Opdracht van den drukker aan Franscoiſe Steenborn, gedagt.:
In Amſterdam den eerſten Julij, 1616.

B. Deze uitg. komt ook voor in *Amſtels Eglentier*, 1^{ſte} dl.

B. L. L. = U. B. G. = K. B.

- B. Batavieſe / Vryagie / Spel. / *Vignet, houtſn. met bovenschr. als voren.* / Tot Leyden, / Voor Daniel Roels, Boeckvercooper, woo / nende by de Hoghelantsche Kerck,
Anno 1622. (II) en (53) blz. 4°.

Opdracht als voren, gedagt.: In Amſterdam den eerſten
Julij, 1622.

B. H.

- C. Theod. Rodenburgs / Batavieſe / Vryagie-spel. / *Vignet, houtſn. met inſchr. als voren.* t'Amſterdam, / Voor Gerrit Jansz. Boeckvercooper woonende inde Hoogh / ſtraet, in den witten Enghel. Anno 1634. (II) en (53) blz. 4°.

Opdracht als voren, gedagt. als voren.

M. = B. H. = K. B.

II.

Keyser Otto den derden, en Galdrada.

1616, 17, 18.

A. a. Keyser Otto / den derden, en / Galdrada / bly-eynden-
spel. / Het eerste deel / *Vignet, houtsn. met bovenschr.:*
Nobilitas sola est atque vnica virtus. / t'Amstelredam, /
By Percevant Morgan Boeckdrucker woonende inde
Calver / straet by de Bagyne-steeg naest de blaeuwe
Koe. Anno 1616. (VIII) en (72) blz. 4°.

Opdracht aan Waelburg van Boshuysen, ondert. met de
spreuk: Chi sara sara. — Blz. (7) bevat een houtsn.: „Afbeel-
dinghe Van d'elf Hemelen”. — Blz. (19) bevat eene houtsn.,
voorst.: den hemelbol.

Deze druk komt ook voor in *Amstels Eglentier*, 1^{sto} dl.

U. B. G. = B. II. = K. B.

A. b. Keyser Otto / Den derden, en / Galdrada, / Bly-eynde-
Spel. / Het eerste deel. / *Vignet, houtsn. met bovenschr.*
als voren. / t'Amsterdam. / Voor Jan Marcusz. Boeck-ver-
kooper woonende op de Dams / sluis inden beslagen
Bijbel. 1617. (VIII) en (72) blz. 4°.

Opdracht en houtsn. als voren.

B. L. L. = U. B. A. = U. B. G.

- B. Keyser Otto / Den derden, / En / Galdrada / Bly-eyndespel. / Tweede deel / *Vignet, houtsn. met bovenschr. als voreu.* / t'Amsterdam, / Voor Abraham de Coningh, Boeckvercooper, wonende / aen de Beurs, inde Coninghs Hoet. 1617. *Op blz. (48): drukkersm., houtsn. waaronder: t'Amsterdam, / By Nicolaes Biestkens Boeckdrucker, woonende op / de Keyzersgracht, in de Lelie onder de Doornen. / Anno 1617. (IV) en (48) blz. 4°.*

Blz. (III): een sonnet, ondert. met de spreuk: Chi sara sara. — Blz. (27): eene figuur, voorst. de teekens van den Dierenriem.

Deze druk komt ook voor in *Amstels Eglentier*, 1ste dl.

B. L. L. = U. B. A. = U. B. G. = K. B. = B. H.

- C. Keyser Otto / Den derden, / En / Galdrada / Bly-eyndespel. / Derde deel. / *Vignet, houtsn. met bovenschr. als voren.* / t'Amsterdam, / By Nicolaes Biestkens, woonende op de Keyzersgracht, / in de Lelie onder de Doornen. *Op blz. (36): drukkersm., houtsn., waaronder: T'Amsterdam, / By Nicolaes Biestkens in de Lelie onder de Doornen. / M.DC.XVIII. (IV) en (36) blz. 4°.*

Blz. (II): een sonnet, ondert. met de spreuk: Chi sara sara.

Deze druk komt ook voor in *Amstels Eglentier*, 1ste dl.

B. L. L. = U. B. A. = U. B. G. = B. H. = K. B.

III.

Hertoginne Celia en Grave Prospero.

1617.

- A. Hertoginne / Celia / En Grave / Prospero / Bly-eyndes-
spel. / *Vignet, houtsn. met bovenschr.*: Nobilitas sola est
atque unica virtus. / t'Amsterdam, / Voor Jacob Pietersz.
Wachter, Boeckverkooper / wonende op den Dam, inde
Jonge Wachter. / Anno M.DC.XVII. (VIII) en (48)
blz. 4°.

Opdracht aan Iohan Betsen Rodenburg, gedagt.: In Am-
sterdam den 30. Junij 1617, ondert. met de spreuk: Chi sara
sara.

Deze druk komt ook voorin *Amstels Eglentier*, 1ste dl.

B. L. L. = U. B. G. = B. H.

- B. Hertoginne / Celia / En Grave / Prospero / Bly-eynde-
spel. *Vignet, houtsn. van C. v. Sichem, met randschr. als*
voren. / t'Amstelredam. / Voor Iosephus van der Nave,
Boeckverkooper in 't S. Jans-straet inden ghecroonden
Bybel, Anno. 1629. (VIII) en (48) blz. 4°.

Opdracht als voren.

K. B.

- C. Theod. Rodenburghs / Hertoginne / Celia, / En Grave /

Prospero. / Bly-Eynde-Spel. / *Vignet, houtsn. van C. v. Sichen, met randschr. als voren.* t'Amsterdam, Ghedruckt by Nicolaes van Ravesteyn. / Voor Dirck Cornelisz. Hout-haeck, Boeckverkooper op de / Nieuwe-zijds kolek, in 't Bourgoens kruys, Anno 1645. (VIII) en (48) blz. 4°.

Opricht als voren.

U. B. G

- D. Theod. Rodenburghs / Hertoginne / Celia / En Grave / Prospero / Bly-eynde-Spel. / Op nieuw oversien, gecorrigeert ende verbeteret. / *Vignet, houtsn. van C. v. Sichen, met randschr. als voren.* / t'Amsterdam, / Voor Adriaen Micker, Boeckvercooper woonende op de Achter / borgwal byde Brouwerij vande Swaen, aende nieuwe steene Brugh / 1645. (IV) en (48) blz. 4°.

U. B. A. = K. B.

- E. Theod. Rodenburghs, / Hertoginne / Celia, / en Grave / Prospero, / bly-eynde-spel. / Gespeelt op d'Amsterdamsche Schouwburgh. *Drukkersm., houtsn., met onderschr. : Perseveranter.* / t'Amsterdam, / By Jacob Lescaille, Boeckverkooper op de Middel / dam, naest de Vismarckt, in 't jaer 1666. 64 blz. 8° min.

M. = U. B. A. = K. B.

IV.

Casandra.

1617.

- A. Casandra / Hertoginne van Borgonie, / en / Karel Baldevs /
Treur-bly-eynde-Spel. *Vignet, houtsn. met bovenschr.:*
Nobilitas sola est atque unica virtus. / 't Amsterdam. /
Voor Cornelis Lodewijksz. vander Plasse Boeck-ver-
kooper / woonende op de hoeck vande Beurs inde
Italiaensche Bybel. 1617. (VIII) en (76) blz. 4°.

Opdracht aan „Vrov Emilia Van Nassau, Princesse van
Portugal”, ondert. met de spreuk: Chi sara sara.

Deze druk komt ook voor in *Amstels Eglentier*, 1ste dl.

M. = U. B. G. = B. H. = K. B.

- B. Casandra / Hertoginne van Borgonie, / en / Karel Bal-
deus / Treur en Bly-eynde-Spel. / Nobilitas sola est
atque unica virtus. / *Vignet, houtsn. met inschr. als
voren.* Tot Rotterdam, / Gedruckt voor Philips Jacobsz
Anno 1632. (IV) en (76) blz. 4°.

K. B.

- C. Casandra / Hertoginne van Bourgonie, / en / Karel
Baldeus / Treur en Bly-eynde-Spel. / Nobilitas sola est

atque unica virtus. / *Vignet, houtsn. met inschr. als voren.*
 t'Amstelredam, / Gedruckt voor Abraham de Wees,
 Boeckverkooper, woonende op / den Vijgendam, op de
 hoeck van de Vis-poort in 't Nieuwe Testament. Anno
 1634. *Op blz. 76:* Tot Haerlem, / Gedruckt bij Jan
 Pietersz. de Does, woonende inde / Smede-straect, inde
 witte Passer, Anno 1634. (IV) en (76) blz. 4°.

U. B. G.

- D. Casandra / Hertoginne van Bourgonje / en / Karel Bal-
 deys. / Treur en Bly-eynde-spel. / Nobilitas sola est
 atque vnica virtus. / Den vierden druck oversien en
 verbeteret. / *Vignet, houtsn. van C. v. Sichem, met rand-
 schr. als voren.* / t'Amsterdam, Gedruckt by Nicolaes
 van Ravesteyn, / Voor Dirck Cornelisz Hout-haeck,
 Boeckverkooper / op de Nieuwezijds Kolck / Anno 1642.
 (IV) en (76) blz. 4°.

B. L. L.

- E. Casandra, Hertoginne van Bourgonje / en / Karel Bal-
 deys. / Treur en Bly-eynde-Spel. / Nobilitas sola est
 atque unica virtus. / Den vijfden druck. / *Vignet, houtsn.
 van C. v. Sichem, met randschr. als voren.* t'Amsteldam,
 Ghedruckt by Nicolaes van Ravesteyn. / Voor Dirck Cor-
 nelisz Hout-haeck, Boekverkooper op de / Nieuwe-zijds
 Kolck / in 't Bourgoens Kruys, 1646. (IV) en (76) blz. 4°.

Onder het stuk staat de spreuk: Chi sara sara.

De B. H. en de U. B. G. hebben een anderen druk van
 hetzelfde jaar. Op het titelblad zijn de beginletters der woorden
 Hertoginne, Bourgonje, Karel en Nobilitas boven het vignet,
 anders gedrukt; en onder het vignet hebben deze: t'Amsterdam;
 verder op blz. (III): *Inhoudt*, en op de laatste blz. wordt de
 „personagie” Gemeent voluit geschreven Gemeent.

U. B. A.

Jalourse Studentin.

1617.

- A. Jalourse / Studentin / Bly-eynde-spel. / *Vignet, houtsn. met bovenschr.:* Nobilitas sola est atque unica Virtus. / t'Amstelredam, Voor Willem Jansz. Stam, inde War moes-straect / op den / hoeck vanden Niesel, inden Hoochduytschen Bybel. 1617. *Op blz. (54) drukkersm., waaronder:* t'Amstelredam, / By Nicolaes Biestkens, woonende op de Keysers / Gracht, in de Lelie onder de Doornen. 1617. (VIII) en (54) blz. 4°.

Blz. (III) en (IV): Opdracht aan Maria Steenbvren, ondert. met de spreuk: Chi sara sara. — Blz. (V): Op de name van Maria Steenburen Annagram Re'ens- maat burn. — Blz. (VI): Sonnet van „Den Rijmert” aan Maria Steenbvren. — Blz. (VII): Sonnet: De Rijmert aan de Lezers en Leesters.

Deze druk komt ook voor in *Amstels Eglentier*, 1ste dl.

U. B. G. = B. H. = K B

- B. Ialourse Studenten / Bly-eyndende spel. / *Vignet, kopergr. met bovenschr. als voren.* / Tot Leyden, / By Bartholomeeus Jacobsz. de Fries, Bocckver / cooper, tegenover t'groot School, Anno 1617. (II) en (54) blz. 4°.

U. B. A. = M. = B. H. = K. B. = U. B U.

C. Theod. Rodenburghs, / Jaloersche Studenten, / Bly-Flyndende-spel. / *Vignet, houtsn. van C. v. Sichem, met rand-schr. als voren.* / t'Amsterdam, Gedruckt by Nicolaes van Ravesteyn. / Voor Dirck Cornelisz. Houthaeck, Boeckverkooper op de / Nieuwe-zijds kolck, in 't Bourgoens kruys, Anno 1644. (II) en (50) blz. 4°.

M. = B. L. L. = U. B. A. = U. B. G. = B. H. = K. B. = U. B. Gr.

Van de Amsterd. en Leidsche drukken van 1617 is de eerste de oudste: Het woord *Studentin* is alleen te verklaren als een vertaling van het Spaansche *Escolástica*. (Hierop is het eerst gewezen door Dr. Kollwijn in *De Gids*, 1891, 3, blz. 346.); ook ontbreken in de Leidsche uitgaaf de opdracht en de sonnetten. Voorts verschillen beide uitgaven veel, wat de tooneelaanwijzing betreft: deze is veel uitvooriger in de Leidsche. Verder komt alleen in de Amsterd. uitg. Theodosio voor, die slechts optreedt in een dialoog met Fabricio [bl. (35)]: in de Leidsche wordt Theodosio vervangen door Octavio [bl. (36)]. Eindelijk wijken de teksten der beide uitgaven, zoowel in spelling als woordenkeus, veel van elkander af, — vooral in het 1ste gedeelte.

Tot staving van dit laatste is hier van beide drukken de eerste blz. afgedrukt: onder iederen regel der Amsterd. uitg. volgt telkens de overeenst. regel der Leidsche, terwijl de afwijkende woorden cursief gedrukt zijn.

Juliana.

Verheughelijcke Lent', Liefds terghster, ha verquickster.
 Verhégelicke lent, liefds-terchster, ha verquicster,
Van onze jeughdens bloedt, recht minnende beschickster
Des Jeuchdelicke bloet, recht minnende beschicster
 Nae 't zoet verburgen murgh des herte-tochtens graeght,
 Na 't soet verburgē murch, des herte tochtens graecht,
 Met reen ghy uw' verweende bloeme-pruycke draeght,
 Met reen ghy u verweende bloeme pruycke draecht,

Schackeert de kleuren verschiet, en aardighlijk ghemenghelt,
 Schaeckeert de kleuren verschiet, en aardichlijk gemengelt,
 Dijn goude vlechten met Palm-ranckens dicht ghestrengelt,
 Dijn gouden vlechten met palmranckens, dicht ghestrengelt,
 Belommert dyne Beecxkens Waters-tochte-vliet
 Belommert dijne Beecxkens-waters-tochtevliet,
 Zo kunstelijk dat Ceres in de *weer-glans* siet
 Soo eunstelick, dat Ceres in de *weerschijn* siet
 Heur gulden Hoorens *proncks cieraet* met volle aren
 Heur gulden hoorens *pronck*, *verciert* met volle aren
 Die uyt uw' lieve *jeughd'* mild'lijk gheteet waren
 Die uyt u lieve *borst* mild'lick geteet waren,
 Goddinne, Koesteres, *Voedst'resse* onses jeughd,
 Goddinne, koesteres, *Voedstersse* onses jeuchdt,
 Hoe waard, hoe lief, hoe zoet uw' komste ons verheughd!
 Hoe waard, hoe lief, hoe soet u comste ons verheuchd,
 Wt bruyne mull'ghe Aerd' all' dese spruytkens quamen,
 Vyt bruyne mulge aerd' al dese spruytkens quamen,
 Die 't *cierelyckste* pallettens verwen gansch beschamen,
Apels, Palettes verwen, zijn *penceel* beschamen,
 Kunst flaeuwt als wy Natuur dus prachtich wercken zien,
 Kunst Flaeuwt, als wy natuyr dus prachtich wercken sien.
 Vermakelijke Lent, wat laet ghy al gheschien!
 Vermaeckelijke lent, wat laet ghy al geschien?
 Wat teelt uw' *Liefde* kracht! de lieve Herderinnen
 Wat teelt u *lieve* cracht, de lieve Herderinnen?
 Ondoydt *ghy 's borstens kil* door 't *dartelijck* beminnen,
 Ontdoyt *hun kil'ge vorst*, door *smackelyck* beminnen,
 De *terging* van de graecht hun teere herten doet
Doort' tergen van de graecht hun teere herten doet
 Verkrachten door de dwangh des boezems heete bloet.
 Vererachten door de dwang der boesems heete bloet.
 Hoe flickeflooyt de Liefd'! hoe smeeckt ons *Liefds* gevoelen!
 Hoe flicke-floyt de liefd'? hoe smeeckt ons *liefs* gevoelen?
 Om 't liefelijck ghetergh door 't smaken te verkoelen.

Om 't lieflick geterch door 't smaken te vercoelen.
Hoe wrevelt in mijn hert 't verlanghen vande uur,
Hoe wrevelt in myn hert 't genaken van de uyr?
Dat ick mijn ziel verzade op mijn *Liefs ghegluur*.
Dat ic mijn ooghs gegluyr op my *geliefde stuyr*.
't Is best ick midd'ler tijt een kransken van dees Bloemen
Tis best ic mid'ler tijt een cransken van dees bloemen
Vlecht, en daer door de' *prael myns Liefdens hert laet roemen*:
Te samen vlecht, om daer door *van myn liefd'* te roemen,

VI.

Trouwen Batavier.

1617.

- A. Anna / Rodenbyrghs / Trouwen / Batavier, / Treur-bly-eynde-spel. / *Vignet, houtsn. met inschr.:* Nobilitas sola est atque vnica virtus. / T'Amstelredam, / Voor Dirck Pietersz. Vos-cuyt, Boeck-vercooper op den / hoeck van de Doel-straet, inden witten Enghel. *Op blz. (103): drukkersm., houtsn., waaronder:* 't Amsterdam, / Ghedruckt by Paulus van Ravesteyn, / Anno 1617. (VIII) en (103) blz. 4°.

Opdracht aan Anna Rodenburg [zijn zuster], ondert. met de spreuk: Chi sara sara.

Deze uitg. komt ook voor in *Amstels Eglentier*, 1ste dl.

M. = B. L. L. = U. B. G. = B. H. = K. B. = U. B. Gr.

- B. Anna Rodenbyrghs / Trouwen / Batavier. / Treur-bly-eynde-Spel, / *Vignet, houtsn. met inschr. als voren.* t'Amstelredam, / Ghedruckt by Joost Broersz. Boeckdrucker by de Nieuwe-Kereck, in de Grave-straet. Anno 1635. (VIII) en (102) blz. 4°.

Opdracht als voren.

U. B. A. = K. B.

VII.

Melibéa.

1617, 18.

a. Eerste deel / Melibéa / Treur-bly-eynde-spel. / *Vignet, houtsn. met inschr.*: Nobilitas sola est atque unica virtus, / t'Amstelredam, / Voor Jan Evertsz. Cloppenburch, Boeckver / cooper, inde vergulden Bybel 1618. *Op blz. 64: Drukkersm., houtsn., waaronder: t'Amstelredam, / Ghe-druckt by Paulus van Ravesteyn, / Anno 1617. / (XXIV) en 64 blz. 4°.*

Opdracht aan Pilgrom van Dronckelaer, Hendrik Hendricksz. en Hendrick Tevlingh, Beherschers van 't oude Mannen en Vrouwen Aelmis-huys. Gedagt.: In Amsterdam den lesten December 1617.

Blz. (IX—XVI): lofdichten in verschillende talen, waaronder een van J. Fonteyn, en een ondert.: Blyft volstandich [spreuk van Abr. de Koning]. — Blz. (XVII): afbeelding van het blazoën der Kamer: In Liefst Bloeiende, waaronder: 1528.

(Blz. XIX—XXIII) bevat het „Voor-spel” eene merkwaardige samenspraak tusschen *Egellentier-Lievert* en *In Liefd' Bloeyende*. [Zie Bijlage II. in voce Egellentier].

b. Tweede deel / Melibéa / Treur-en-bly-eynde-spel. / *Vignet, houtsn. met inschr. als voren.* t'Amstelredam, /

Voor Jan Evertsz. Cloppenburch, Boeck / vercooper
inden vergulden Bybel. 1617. *Op blz. 63: drukkersm.,
houstsn., waaronder: t'Amstelredam, / Ghedruckt by Paulus
van Ravesteyn. / Anno 1618. 63 blz. 4°.*

*e. Derde deel / Melibéa / Treur-bly-eynde-spel. / Vignet,
houstsn. met inschr. als voren. t'Amstelredam, / Voor Jan
Evertsz. Cloppenburch, Boeck-ver / cooper inden vergul-
den Bybel 1617. *Op blz. 56: 'tAmsterdam, / Ghedruckt
by Paulus van Ravesteyn. / Anno 1618. 56 blz. 4°.**

Dit stuk komt ook voor in *Amstels Eglentier*, 2de dl.

B. L. L. = U. B. A. = U. B. G. = B. H. = K. B.

VIII.

Alexander.

1618.

Treur-bly-cynde-spel / Van / Alexander. / In vier en veertich uuren gerymt. / Op de Reghel: / Onghezien „Ken gheschien. / *Vignet, houtsn. met inschr.*: Nobilitas sola est atque vnica virtus. / t'Amsterdam, Voor Jan Evertsz. Cloppenburch, / Boeckvercooper, inden vergulden Bybel, op 't water 1618. *Op blz. 78 drukkersm., houtsn., waaronder: t'Amsterdam, / Ghedruckt by Paulus van Ravesteyn, / Anno 1618. (VIII) en 78 blz. 4°.*

Blz. (II): houtsn., voorst. het blazoen der Kamer: In Liefst Bloeiende, waaronder: 1528. — Blz. (III): Opdracht aan Johan Sybrantsz. de Bont, Prins vande Kamer In Liefd' bloeyende, gedagt.: In Amsterdam den 16 Martij 1618, ondert.: U. L. Ghenegen Neef. Theodore Rodenburgh. — Onder het stuk vindt men de spreuk: Chi sara sara.

Dit stuk komt ook voor in *Amstels Eglentier*, 2de dl. In het ex. der U. B. A. ontbreken de blz. (III)—(VI).

M. = B. L. L = U. B. A. = U. B. G. = B. H. = K. B.

IX.

't Quaedt Syn Meester loondt.

1618.

A. T'Quaedt / Syn Meester loondt / Bly-eynde-Spel. *Vignet, houtsn. met inschr.:* Nobilitas sola est atque vnica virtus. / 't Amsterdam, / Ghedruckt by Paulus van Ravesteyn. /

a. Voor Dirck Petersz. Voskuyl, woonende inde / Hoogh-straet, inden witten Enghel 1618. (VIII) en (52) blz. 4°.

U. B. G. = K. B.

b. Voor Dirck Petersz. Voskuyl, in de kas onder / 't Stadhuys, Anno 1618. (VIII) en (52) blz. 4°.

Opdracht aan Aleta Ovekels, gedagt.: In Amsterdam den XX. May 1618. Ondert. Theodore Rodenburgh. — Blz. (IV): afbeelding in houtsn. van het blazoen der Kamer: In Licft bloeiende, waaronder: 1528. Onder het stuk staat de spreuk: Chi sara sara

De exemplaren onder *a* en *b* genoemd verschillen verder niets wat tekst, signatuur en pagineering betreft, tenzij misschien eenig verschil van letter valt aan te wijzen bij des dichters naam onder de opdracht.

Dit stuk komt ook voor in *Amstels Eglentier*, 2de dl.

B. H.

B. 'T Quacdt / Syn Meester loont. / Bly eynde-Spel. /
 De tweede-mael ghedruckt ende gespeelt op d'oude
 Camer / In Liefd' Bloeyende, den 24. Augusti, Anno
 1631. *Vignet, houtsn. van C. v. Sichem, met randschr.*
als voren. t'Amstelredam. / Voor Direk Cornelisz. Hout-
 haeck Boeckverkooper, woonende / op de Nieuwe-zijds-
 Kolck in 't Borgoensche-Kruys, 1631. (VI) en (50)
 blz. 4°.

Opdracht als voren. Onder het stuk: de spreuk als voren.
 M. = B. L L, = K. B.

Wraeck-gierigers Treurspel.

1618.

- A. Wraeck- / gierigers / Treur-spel, / Op de Reghel. / De dulle woeste Mensch „die al zijn leet wil wreken, / Blijft inde nickers wensch„ ellendelijcke steken. / *Vignet, houtsn. met inschr.:* Nobilitas sola est atque unica virtus. / t'Amstelredam, / Ghedruckt by Paulus van Ravesteyn / Anno 1618. *Op blz. 63 drukkersm., houtsn., waaronder:* t'Amsterdam, / Ghedruckt by Paulus van Ravesteyn, Anno 1618. (VIII) en 63 blz. 4°.

Opdracht aan Cornelis van Campen, President. D. Johan Fonteyn, Factor. En M. Johan Sybrantsz. Bont. Prins Vande Kamer In Liefd' bloeyende, Der Stede Amsterdam. — Blz. (IV): afbeelding in houtsn. van het blazoen der Kamer: In Liefd' bloeiende, waaronder 1528. — Onder het stuk staat de spreuk : Chi sara sara

Deze druk komt ook voor in *Amstels Eglentier*, 2de dl.

U. B. G. = B. H. = K. B.

- B. Wraeck-gierigers / Treur-spel, / Op den Reghel. / De dulle woeste Mensch „die al zijn leet wil wreken, / Blijft in de nickers wensch„ ellendelijcke steken. / Gespeelt

op de Amsterdamsche Camer, in December, / Anno 1634. *Vignet, houtsn. met inschr. als voren.* t'Amsterdam, / Voor Evert Cloppenburgh, Boeck-verkooper op 't Water. *Op blz. (60):* t'Amsterdam / Gedrukt by Cornelis Broughel, / Anno 1634. (IV) en (60) blz. 4°.

Opdracht en afbeelding als voren. — Onder het stuk staat de spreuk als voren.

B. I. L.

XI.

Rodomont en Isabella.

1618.

- A. Rodomont / en Isabella / Treur-spel. / Op de Reghel: / Om de eere niet te derven „Ken de eerb're willich sterven. / *Vignet, houtsn. met inschr.:* Nobilitas sola est atque vnica virtus. / t'Amsterdam, / Voor Jan Evertsz. Cloppenburch, inden vergul / den Bybel, op 't Water, Anno 1618. *Op blz. 70 drukkersm., houtsn., waaronder:* t'Amsterdam, / Ghedruckt by Paulus van Ravesteyn. / Anno 1618. (VIII) en 70 blz. 4°.

Opdracht aan Reynier Ewoutsz, Litmaet, En Bewinthebber, van 't Edele Eglentier In Liefd' bloeyende, Der Stede Amstelredam, ondert.: Theodore Rodenbvrch. — Op blz. (V): afbeelding in houtsn. van het blazoen der Kamer: In Liefd' bloeyende, waaronder 1528. — Blz. 68—70 vindt men eene belangrijke samenspraak tusschen Vrese Gods, In Liefd' Bloeyende en Uyt Levender Ionst. [Zie Bijlage II in voce Eglentier].

Deze druk komt ook voor in *Amstels Eglentier*, 2de dl.

U. B. G. = B. H.

- B. Rodomont / en / Isabella / Treur-spel. Op de Reghel: / Om de eere niet te derven „Ken de eerb're willich

sterven. / *Vignet, houtsn. van C. v. Sichem, met randschr.*
als voren. t'Amsterdam. / Voor Jan Evertsz. Cloppen-
burch, inden vergulden Bybel, / op 't Water, Anno
1633. 70 blz. 4°.

Opdracht als voren.

B. L. L. = U. B. A. = U. B. G. = K. B.

XII.

**Hertoginne van Savoyen
en Don Juan de Mendossa.**

HANDSCHRIFT. 1619.

Eerste deel Hertoginne van Savoye En Don Ivan de Mendossa Historiael bedryf Op de Reghel Waen bedrieght. *Opgeplakt vignet.* Chi sara sara Door Theodoor Rodenb[urch] 35 fol.

Toe-eygening Aen.... Steven Iacobzoon Vennekool. — Fol. IV vs.: Sonnet In floof van.... Theodor Rodenburg, ondert.: S. J. Vennecool.

Twede deel Hertoginne van Savoyen En Don Juan de Mendossa Treur-spel Op Reghel, Warender gheen zonden dor waren geen plagen. *Opgeplakt vignet.* Chi sará sará Door Theodoor Rodenburch. 40 fol.

Opdracht aan Elisabet Direkx van den Hoef [Echtgenoot van S. J. Vennecool].

Derde Deel Hertoginne van Savoyen en Don Iuan de Mendossa. Treur-bly-spel. Opde Regel Waerheyt wert onder. *Opgeplakt vignet.* Chi sará sará Door Theodoor Rodenburch. 44 fol.

Opdracht aan.... Elisabet Dieryckx van den Hoef Venne-

kools, ondert. Theodore Rodenburg. — Onder het stuk staat: Gheeyndicht den 3. februarij 1619.

Vierde deel Hertoginne van Savoyen en Don Ivan de Mendossa Bly-spel. Opde Regel In liefde bloeyende. *Opgeplakt vignet.* Chi sará sará Door Theodor Rodenburg. 47 fol.

Onder het stuk staat: Gheeyndicht den Achtsten Junii 1619. Ondert. Theodore Rodenburg, waaronder: Chi sará sará.

Evenals van J. J. Coleveldt's *Hartoginne van Savoyen* (zie *Noord en Zuid*, jaarg. 1893, blz. 426: P. H. v. Moerkerken, Coleveldt's *Hartoginne van Savoyen*) is de stof van dit stuk waarschijnlijk ontleend aan de „Tragedische of klaechlycke Historien”, hetgeen ik later bij de uitgave hoop aan te toonen.

Het hs. is door Rodenburg zelf geschreven. Ik dank deze mededeeling aan Dr. J. A. Worp, die fac-simile's van dit hs. vergeleek met het schrift van een brief van R. van 1613, en volkomen overeenstemming constateerde.

M.

XIII.

Hoecx en Cabeliavvs.

1628.

Theodori Rodenbvirgi / Hoecx en Cabeliavvs / oft /
Hartoch Karel den Stouten, / en / Bataviana. / *Vignet,*
houtsn. van C. v. Sicheu, met randschr.: Nobilitas sola
est atqve vnica virtvs. / 't Amstelredam. / Ghedruckt by
Iacob Aertsz. Colom, Boeck-verkooper op 't Water /
inde Vyerighe Colom. 1628. [Eerste deel] (IV) en
(59) blz. 4°.

Een der aan R. opgedragen sonnetten is ondert. door
C. J. Vinckel, en een ander door N. Fontanus M. D. [Dr. N.
Fontein].

M. = B. L. L. = U. B. A. = U. B. G. = B. H. = K. B.

Theodori Rodenburgii / Hoecx en Cabeliaws / oft /
Hertogh Karel den Stouten, / en / Bataviana / Tweede
Deel. / *Vignet, houtsn. van C. v. Sicheu, met randschr.*
als voren. / Tot Amsteldam, / By Iacob Aertsz. Colom,
Boeckverkooper, wonende / op 't Water, inde Vyerighe
Colom, 1628. (II) en (67) blz. 4°.

Onder het stuk vindt men de spreuk: Chi sara sara.

B. L. L. = U. B. A. = K. B.

XIV.

Aurelia.

HANDSCHRIFT. 1632.

Rodenborgs Avrelia treur-bly-eynde. Opde regel. Die Godt vreest, Windt het meest. Voor de lofwaerde kamer In Liefd-bloeyende-yver. Chi sara sara. Op het Casteel van Nassou buyten Brussel den laesten Octobris 1632. 45 fol.

Opricht aan: Nicolaes Hasselaer Major, Frans de Neve, Gerbrant Claesz. Pancras, Cornelis Jacobsz. Weyer, Claes van Campen, Gerrit Schaep, vaders en beheerschers van 't Weeshuijs t'Amsterdam. Roelof de vrij, Willem Wijntgens, Tijmon Jacobsz Hinlopen en Philips Louwerensoon vaders en beheerschers van 't oude mannenhuijs der selver stede.

Onder het stuk staat: Chi sará sará 10/30 1632.

Door vergelijking van dit hs. met andere hss. van R. uit denzelfden tijd is aan Dr. J. A. Worp gebleken, dat ze in het schrift niet overeenkomen, — zoodat naar alle waarschijnlijkheid dit hs. niet het oorspronkelijke is.

B. II.

XV.

Mays. treur-bly-eynde-Spel.

1634.

Theod. Rodenborgh / Mays. / Treur-bly-eynde-Spel. /
Op de Reghel: / In Liefd' Bloeyende Yver. / Ghespeelt
op de Amsterdamsche Camer, den 11. Junij 1634. /
Vignet, houtsn. van C. v. Sichem, met randschr.: Nöbi-
litas sola est atqve vnica virtvs. / t'Amsterdam, / Voor
Dirck Cornelisz. Houthaeck, Boeckvercooper op de
Nieu / we-zijds Kolk, int Bourgoens Cruys. Anno 1634.
(IV) en (75) blz. 4°.

Opdracht aan: Iohan Bets Rodenborgh, Mijn Broeder.
Onder de opdracht: Op 't Castoel van Nassauw buyten Brusel
1633. Theodor Rodenborg.

Onder het stuk staat de spreuk: Chi sara sará.

M. = B. L. L. = U. B. A. = U. B. G. = B. H. = K. B.

XVI.

Sigismund en Manuella.

1635, 36.

1. Theod. Rodenborghs / Sigismvnd / En / Manvella / Bly-Eynde-Spel. / Op de Reghel: / Deughde veel vermach. / *Vignet, houtsn. van C. v. Sichem, met randschr.:* Nobilitas sola est atqve vnica virtvs. / t'Amsterdam, / Voor Dirck Cornelisz. Houthaeck, Boeckverkooper, woonende / opde Nieuwe-zijds Kolck, in 't Borgoens Cruys. Anno 1635. [Eerste deel] (IV) en (40) blz. 4°.

Opdracht aan Steven Jacobsoon Vennekool, gedagt.: Op 't Slot van Nassau buyten Bruysel den 13. Junij 1632. Ondert. Rodenborg. — Onder het stuk vindt men de spreuk: Chi Sara Sara.

M. = B. L. L. = U. B. G. = B. H. = K. B.

2. Theod. Rodenborghs / Sigismvnd / En / Manuella / Bly-eynde-Spel. / Tweede deel / Op de Reghel: / Deughde veel vermach. / *Vignet, houtsn. van C. v. Sichem, met randschr. als voren.* / t'Amsteldam, / Voor Dirck Cornelisz. Houthaeck, Boeckvercooper, woonende / op de Nieuwe-zijds Kolck, in 't Borgoens Cruys, Anno 1636. (II) en (46) blz.

M. = B. L. L. = U. B. A. = U. B. G. = B. H.

XVII.

Vrou Jacoba.

1638.

Theod. Rodenborgh / Vrou Jacoba, / Erf-Gravinne van Hollandt, etc. / Historiae-Treur-bly-blyvende. / *Vignet, kopergr.* / t'Amsterdam, / Voor Dirck Cornelisz. Houthaeck, Boeck-verkooper op de Nieu / we-zijds Kolck, int Bourgoens Cruys. Anno 1638. (VIII) en (106) blz. 4°.

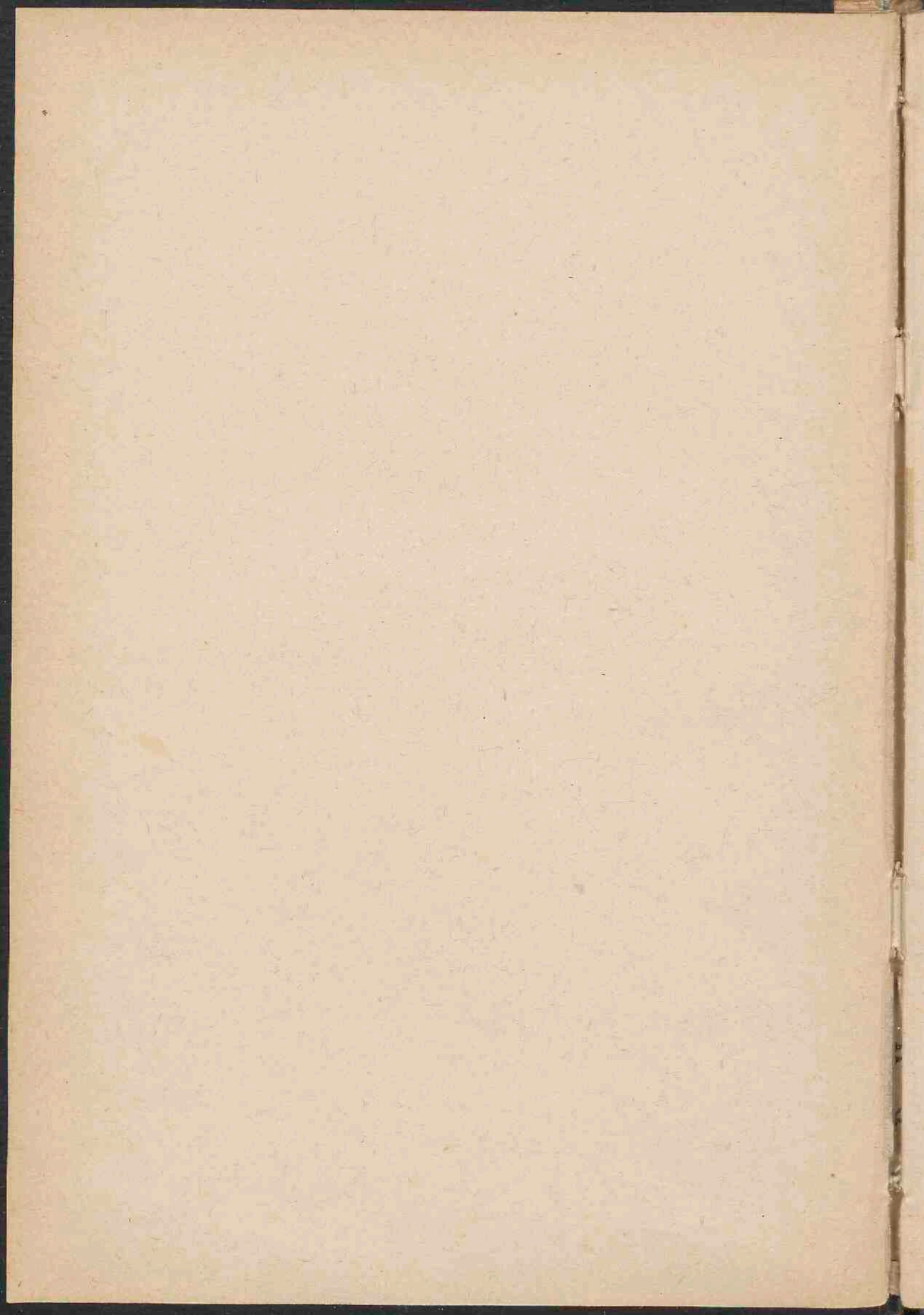
Blz. (III). Opdracht aan: Gerrit Schaep: Schepen ende . . . Raedt der Stadt Amsterdam. — Blz. (IV). Gedicht: Liefdens-Roem, Toe-ghepast aen . . . Theodoro Rodenborgh . . . Tot Brussel Over sijn . . . Vrouw Jacoba. Ondert. A. de Brull. Le Brusle en Dieu. — Blz. (V—VII). Inleidend woord van R. aan Michael le Blon, gedagt.: Op 't Slot Nassau buyten Bruysel den 22 Januarij 1638, ondert. Rodenborg.

In het ex. der B. L. L., de beide ex. der K. B. en een der ex. der B. H. ontbr. de blz. (III) en (IV).

Voor in een der ex. der K. B. is het portret van Rodenburgh geplakt, welk portret alleen voorkomt voor het gedicht *Gheboorte Christi*.

M. = B. L. L. = U. B. A. = U. B. G. = B. H. =
K. B. = U. B. Gr.

B. Verzamelde werken.

Amstels-Eglentier.

1618.

Eerste deel. / Amstels- / Eglentier. / Gerymt / Door
d'Edelen, Kunst-lievenden Heere / Theodore Roden-
burg, / Ridder van d'Ordre vanden huyze / van Bor-
gonie. / *Vignet, houtsn. met inschr.: Nobilitas sola est
atque vnica virtus.* / T'Amstelredam, / Gedruckt bij
Paulus van Ravesteyn, 1618. 4°.

Op de titelkeerz. staat: Naevolghende wercken in dit boeck
verzaemt.

Anna Rodenburgs trouwen Batavier, Treur-bly-eynde-spel.

Bataviese-Vryage-spel.

*Casandra Hertoginne van Borgonie, ende Karel Baldeus, Treur-
bly-eynde-spel.*

Hertoginne Celia, en Grave Prospero, Bly-eynde-spel.

De jéjourse Studentin, Bly-eynde spel.

Keyser Otto den derden, en Galdrada, 1. 2. 3. deel, Bly-eynde-spel.

Blz. (III) en (IV): Latijnsch gedicht, opgedragen aan
Rodenburgh, en ondert. I. F.

Tweede deel. / Amstels / Eglentier. / cnz. als voren.

Op de titelkeerz. staat: Naevolghende wercken in dit boeck
verzaemt.

Melibéa 1. 2. 3. deel. Treur-bly-eynde-spel.

Wraeckgierigers Treurspel.

Alexander, in vier-en-veertich uuren gerijmt, Treur-bly-
eynde spel.

Rodomont, en Isabella Treur-spel.

't Quaet loont zyn Meester, Treur-spel.

Blz. (III) en (IV): hetzelfde latijnsche gedicht als in het
1ste deel.

Achter in dit deel vindt men nog de volgende gedichten:

1. *Bruylofts Eer-Gaef*, Aen.... Lveas van Valckenbvrgh,
En.... Susanna Koeymans.
2. *Bruylofts-Eer-Gaef*, Aen.... Ian Iacobsz. Kan En....
Elisabeth Pieters Krabbemoers.
3. *Eglentiers Nieuwe-Jaers-Gift*.

Alle stukken der beide deelen zijn afzonderlijk gepagineerd.

K. B.

II. GEDICHTEN.

A. Afzonderlijke uitgaven.

I.

Eglentiers Nieuwe-Jaers-Gift.

1619.

- A. Eglentiers / Nieuwe-Jaers-Gift, / In Liefd / bloeyende /
op 't iaer M.DC.XIX. *Vignet, houtsn. van C. v. Sichem,*
met randschr.: Nobilitas sola est atqve vnica virtus /
t'Amstelredam, / Voor Nicolaes Ellertsen Verbergh. /
Anno 1619. (II) en (13) blz. 4°.

Op blz. (II): afbeelding in houtsn. van het blazoen der
Kamer: In Liefd' bloeyende.

Deze druk komt ook voor in *Amstels Eglentier*, 2de dl.

B. L. L. = U. B. G.

- B. Eglentiers / Nieuwe-Jaers / Gift, / In Liefd / bloeyende:
op 't iaer M.DC.XIX. (14) blz. 4°.

M.

II.

Bruylofts Eer-gaef.

1619.

Bruylofts Eer-gaef, Aen / Sr: Lveas van / Valcken-
bvrgh, / En / d'Eerbaere, Waerde Joff: / Susanna
Koeymans. / Inden Echten-Staet bevesticht den XXIX.
Iulij 1619. / In Amstelredam. / 't Amstelredam, Ghe-
druckt bij Paulus van Ravesteyn. 1619. (II) en (23)
blz 4°.

Het titelblad is met zes voorstellingen geillustr. in kopergrav.
door LE BLOND. Tusschen blz. (4) en (5) is een vijfstemmig
„bruylofts-gesang” (gedr. bij Paulus van Ravesteyn. 1619)
ingevoegd. Onder het gedicht staat de spreuk: Chi sara sara.
Het komt voor in het 2de deel van *Amstels Eglentier*.

III.

Bruylofts-Eer-Gaef.

1619.

Bruylofts-Eer-Gaef, / Aan den Eerzamen, / Sr. Jan
Jacobsz. Kan / En d'Eerbaere, Deughd-lievende / Jof.
Elisabeth Pieters / Krabbemoers. / In d'Echt Verzaemt
den IV. Augusti 1619. / *Vignet, kopergr. van Ioan.
Berwinckel.* T'Amsterdam, / Ghedruckt bij Paulus van
Ravesteyn. / Voor Nicolaes Ellertsz. Verbergh, Boeck-
verkoper, woo / nende inde Beurs-straet, inde Boeck-
verkoperswinkel. 1619. (II) en (5) blz. 4°.

Onder het gedicht staat de spreuk: Chi sarà sarà.
Dit gedicht komt voor in *Amstels Eglentier*, 2de dl.

IV.

Trouwe landsatens klacht.

1623.

Amstels-Eglentiers / Trouwe landsatens / klacht en
hertsgrondighe offer. / In liefd' bloeyende. / *Vignet,*
kopergr. van Crisp. van Queborn met randschr.: Nobilitas
sola est atqve vnica virtus. / Gedruckt bij Claes Sterck
[Amsterd.] 1623. (II) en (18) blz. 4°.

Blz. (12)—(14) heeft R. een gedicht ingelascht, dat reeds in
1618 door hem was geschreven.

M.

V.

Gheboorte Christi, enz.

1639.

Boekdruktitel. T. Rodenburghs / I. / Gheboorte Christi. / II. / Ecce Homo. / Ziet den Mensch. / III. Aendachticheyt op 's doots / ghedachtens Zoethcydt. / *Op de laatste blz.: afbeeld. in houtsn. van het blazoen der Kamer: In Liefd' bloeyende, waaronder: t'Amsterdam, / Gedruckt bij Nicolaes van Ravesteyn. / Anno 1639. (76) blz. 4°.*

Titelkeerzijde onbedrukt. -- Blz. 3: T. Rodenburghs / Geboorte / Christi / *Vignet, ets.* / T'Amstelredam, / Gedruckt bij Nicolaes van Ravesteyn. / Voor Direk Cornelisz Houthaeck, Boeckverkooper, / op de Nieuwe zijds Kolck, Anno 1639. 36 en (4 blz.

Blz. 4: Sonnet: Op de Afbeeldinghe van den Sin-rijcken Poëet ende Ridder van Rodenburgh, — ondert.: J. H. Krul. — Blz. 5. Portret van Rodenburgh met 4 reg. latijnsch vers als onderschr. Keerz. onbedrukt. — Blz. 7—9: Opdracht aan Margreta Houtmans le Blon, hvysvrouw van . . . Michel le Blon, Resident Wegen haer Ma^t van Sweden By sijn Ma^t van Groot Brittainien. Ondert.: Theodoor Roodenborgh. Gedagt.: Op 't slot van Nassau, buyten Brussel den XV September, 1638. — Blz. 10: Aenroepingh. — Blz. 11—36: T. Rodenburghs Geboorte Christi. — Blz. (37—40): Gebedt, ondert. met de spreuk: Chi Sará Sará.

In het ex. der B. H. ontbr. het portret van Rodenburgh.

T. Rodenburghs / *Ecce Homo*, / Ziet den Mensch. / *Vignet, ets.* T'Amstelredam, / Gedrukt by Nicolaes van Ravesteyn. / Voor Direk Cornelisz Houthaeck, Boeckverkooper, / op de Nieuwe zijds Kolck, Anno 1639. 22 blz. *Op de laatste bladz.: Vignet: houtsn. van C. v. Sichem, met randschr.: Nobilitas sola est atqve vnica virtus.*

Onder het stuk staat de spreuk: Chi Sara Sara.

T. Rodenburghs / Aendachticheyt / Op 's Doods / ghedachtens Zoetheyds / Redeneringhe. / *Vignet, ets.* T'Amstelredam, / Gedrukt by Nicolaes van Ravesteyn. / Voor Direk Cornelisz Houthaeck, Boeckverkooper, / op de Nieuwe zijds Kolck, Anno 1639. *Op blz. 14 afbeeld. van het blazoen der Kamer: In Liefd' bloeyende; waaronder: t'Amsterdam, Ghedruckt by Nicolaes van Ravesteyn. / Anno 1639. (II) en 14 blz.*

B. L. L. = B. H. = U. B. G. = K. B. = U. B. Gr. = U. B. A.

B. Verspreide gedichten.

1. Morgen-wecker. Ondert.: *Chi sara sara.*

Op blz. 121 van: *Hollands / Nachtegaeltien / verryct met een
nieu / twede deel genaemd / Hollands en Seeus nachtegaels / samen
gesang. / Tot Amsterdam by / Jacob Pieters Wachter / 1633.*
kl. 8° obl.

B. T.

2. Tegen-Vryjer. Ondert.: *Chi sara sará.*

Op blz. 61 van: *Hollandts en Zeeus / Nachtegaels / t'Samen-
Gezangh. / Verciert met vele nieuwe Liedekens, als / mede alle de
Liedekens ende ghedichten tot / deser materie dienende. / Voor desen
inde Zeeusche Nachtegael uytgegeven. / t'Amstelredam, / Voor Jacob
Pietersz. Wachter, Boeckverkooper, woonende / op den Dam, inde
Wachter. Anno 1633.*

[Afzonderl. titel van het hiervoren genoemde „twede deel”
met afzonderl. pagineering]

3. Berouw. Ondert.: *Chi sara sará.*

Op blz. 63 van den laatstgen. bundel.

4. Adieu. Ondert.: *Chi sará sará.*

Op blz. 74 als voren.

5. Stemme: La Bergere.

1ste Regel: Of wesend van u schoon gesicht.

Ondert.: *Chi sara sará.*

Op blz. 90 als voren.

6. Rodenburgh aen sijn Gildebroeder
J. Krul.

Dit gedicht is ondert.: Rodenburgh, en gedagt: Op 't Slot
van Nassau, den 23. October 1638.

Het komt voor in J. H. Krul's *Minne-spiegel ter deughden.*
Amsterd. 1639, 2de dl., blz. 108 vlg.

III. PROZAWERKEN.

I.

Eglentiers Echts-aenraedingh.

1619.

Eglentiers / Echts-aenraedingh, / in / Liefd Bloeyende. /
Door / Theodore Rodenbvrgh, Ridder van de / Ordre
vanden huylze van Borgongien. / *Vignet, kopergr.* t'Am-
steldam, / Ghedruckt by Paulus van Ravesteyn. / Anno
1619. (IV) en (52) blz. 4°.

Blz. (III): Opdracht aan Anna Rodenbvrgh, gedagt.: In
Amsterdam, den XV. Meert 1619, ondert.: Theodore Roden-
bvrgh. — Blz. (IV): houtsn. van C. v Sichem, met randschr.:
Nobilitas sola est atqve vnica virtvs. Het titelvignet is gesneden
door C. J. Visscher, met adres van A. de Koning.

Deze Echts-aenraedingh of „Vermaen-brief, Aen een . . .
Edel-man” komt ook voor in de *Borst-weringh*.

K. B.

II.

Eglentiers Poëtens Borst-weringh.

1619.

Eglentiers / Poëtens / Borst-weringh. / Door / Theodore Rodenbvrgh, / Ridder van den Huyze / van Borgongien. / *Vignet, houtsn. van C. v. Sichein, met randschr.:* Nobilitas sola est atque vnica virtvs. / T'Amsterdam, / Ghedruckt by Paulus van Ravesteyn, / Voor Ian Evertsz. Cloppenburgh, 1619. (XXXII) en 440 blz. 4°.

Opricht aan prins Maurits, gedagt.: In Amsterdam, den Iesten Mey 1619, ondert.: Theodore Rodenburgh.

Blz. 1—238. Poëtens Borst-weringh. Hierin:

Blz. 1—80. Poëtens Borst-weringh.

„ 81—133. Vermaen-brief aen een.... Edel-man: waer in zommighe plaetsen naeghebootst wert onzen hoogh geleerden Rotterdammer.

„ 137—190. vertroostings-Redeneringh — Blz. 157—170 wordt de vraag behandeld: Wat is Atheism? — Blz. 170—190 handelt van de Poeeten, Redenrijekers oft wel-sprekers.

„ 191—211. Bruylofts-Eer-Gaef, Tafel-spel.

„ 213—236. Tafel-spel.

Blz. 239—312. Bruilofts-dichten. Hierin:

Blz. 239. Tafel-spel, oft Bruylofts Eer gaef Aen.... Sr. Pieter Lvdens, En.... Anna Rodenbvrgh [zijn zuster] In d'Echte verzaemt den xxiiij Februarij Anno 1615.

- Blz. 257. Egchts-rijm, Ter eeren Pieter Rodenbvrgh
[zijn broeder], En Anna Kief. Verzaemt den
12 May, 't Iaer 1615.
- „ 263. Echts-Lof-dicht, Aen . . . Dieryck Ysbrantsz. Roo-
denbvrgh. En Catarina Boelen [zijn neef en
nicht] In d'Echt verzaemt den 4 Februarij 1618.
- „ 282 In Liefd bloeyendes Bruylofts-Eer-Gaef, Aen
Cornelis Kanter En Elisabet Lamberts Dr.
[Dochter van Lambrecht, Prins van de Kamer
In Liefd bloeyende] In d'Echt verzaemt den
6 Nov. 1618.
- „ 287. Vignet: houtsn. van C. v. Sichein, met randschr.
als voren.

Blz. 313—440 bevatten Zinnebeelden, die onderscheiden zijn in:

1. (blz. 313—333) Liefds-zinnebeelden.
2. (blz. 333—337) Ghetrouwe En Ontrouwe Minnaers.
3. (blz. 337—340) Verdwaelde Liefers Zinne-beelden.
4. (blz. 341—440) Stichtighe-Zinnebeelden

De twee laatste regels der Borst-weringh luiden:

En zo 'ku door Poëtens Borst-weer niet verveel,
Verwacht van my Musa eerst-daegs tweede deel.

Dit tweede deel is echter nooit verschenen.

B. L. L. = U. B. G. = B. H. = K. B. = M. = U. B. Gr.

Alphabet. inhoudsopgaaf der Borst-weringh.

Borst-weringh (Poëtens)	Blz.	1—80
Bruiloftsdichten	„	239—312
Bruilofts-Eer-gaef, Tafel-spel	„	191—211
Tafel-spel	„	213—236
Vermaen-brief aen een Edelman	„	81—133
Vertroostings-Redeneringh	„	137—190
Zinne-beelden	„	313—440

BIJLAGEN.

I.

Bijdrage tot de geschiedenis der critiek betreffende Rodenburgh en zijne Werken.

A. In de 17de eeuw.

a. G. A. BREDERO.

In de voorrede zijner *Griane* zegt Bredero met blijkbare toespeling op R.:

Is hier niet kunstelyck ghereden-kavelt, noch van onsienlycke of twijfelachtighe dingen sinnelyck gevernufteli-seert, dat sult ghylieden, die neffens u over-natuurlyck verstandt, de Boeken en gheleertheydt der uylandtsche Volcken te voordeel hebt, om myn eenvoudicheyt, en alleen Amstelredamsche Taal verschoonen. Ghy goedighe Gooden van Mannen! die in u groote Rymen de Vrouwen, Dienst-meysjes, ja Stal-knechts doet Philosopheren van overtreffelycke verholentheden, hetsy van de beweginghe der Sterren oft vande drift des Hemels oft vande grootheydt der Sonne, oft andere schier onuytdenkelycke saken, dat ik doch meer voor een bewijs van uwe wetenschap acht, als voor een cygenschap in die slach van menschen.

b. J. v. VONDEL.

Op Casandraes Treurspel.

Rust geyle Hartogin, smoort uw vervloecte brandt;
De soete min die past doch op geen dwingelandt
Wat lelt Kasandras tongh mijn Karel hier aen 't oor,
Terwijl noch list noch dwangh hem treckt van Leonoor.

De werken van Vondel, uitgeg. door Van Lennep, II, blz. 333.

c. SAM. COSTER.

*Op een rol van den ridder Dirk Rodenburgh ghegeven
aan Thomas Gerritsen de Keizer.*

Leer eerst uw A B ter deghen,
Zoo ghy dan noch blijft geneghen
Om iet by geschrift te stellen,
Leer dan eerst vooral wel spellen,
Jouw syntax moet ghy oock weten.
Daer ghy veel van hebt vergheten.

Isabella.

In het „Tot den Lezer“ leest men het volgende, wederom aan het adres van R.:

Mijn Heeren, dit Spel heet Isabella, en daar vvordt niet meerder in verthoont als hy stelt dat op eene tyt, en op eene plaats geschiet is: de lydende persoon is onnosel, daar vvort niet in gerevekalt van byzinnigen die tegens hare schaduvve schynen te spreken: nocht an de andere zyde snoreken de ontsinde dollen, gene an den andere hangende redenen; clek spreekt gangbare tale, sonder dat de Hollantsche met het lenen van vytheemsche vvoorden onteert vvordt; alhoewel het [n.l. het lezen van Aristoteles, Horatius, Scaliger, Daniel Heinsius over het treurspel] de onvvetende vvt onvvetenheyt, ende de overdvvaalsche laatdunckende vvt kleenachtige versuymen, zo geven nochtans die hare vaste regelen sulcken glans an de gedichten in de ogen der vvetenden aanschouvvieren, datse vvalgende het hoofd ommekeeren van onse hedendaachsche vvodden; veel vvaarder achten een goet vaars daar een geheele maant over gebloet is, als sommige duysenden van beuselinghen in vveynich uren by den anderen gekrabbelt, die zo vol letter falen, boeckstaaf falen, en koppel-falen zijn, dat, al was het geheele

Oceanus Iuris vvit papier, zo soudet noch niet ghe-
noech zijn om alle de misslagen met hare ontverringē
te begapen. Ick vveet vvel dat oordeloose menschen, ja
die de naam oock voeren van geleert, noch evenvvel met
hare Latijnsche knippel-veerskens zeer loffelick daar van
spreecken 't ooch hebbende alleen op het snel, en niet op
het haar onbekende vvel.

d. MATTH. GANSNEB T'ENGNAGEL.

In *De Geest van Tegnagel In de andere wereld by de
verstorvene Poëten. Amsterd. 1660.* leest men :

Maer wie sie ick daer soo eeren,
Yder schynt draeght voor hem sorg;
Wil zyn byzyn niet ontbeeren
't Is de Ridder Rodenborgh
Die in vier-en-veertigh uren,
't Spel, als twee-paer spellen, maeckt,
't Welck oock wis geen eeuw sal dueren
Om dat het gheen sant-aer *) raeckt,
En gheboudt is sonder palen,
Dies het wrek niet kan bestaen;
Vlugh van gheest, en rijk van talen,
Arm van rijmen wel ghedaen,
Eeven op al-sulcke wijze
Maeckt hy oock zyn Isabel
Teghens Kusters, waerdt om Prysē,

*) Van Lennep, *Werken van Vondel*, II, blz. 330, teekent hierop aan: „Uit
dezen regel proeft men den Amsterdammer. Volgens de Schrift en volgens
het algemeen aangenomen gevoelen, kan een huis, dat op *zand* gebouwd is,
niet bestaan; de Schrijver echter, die met de drasse gronden aan Y en Aemstel
bekend is, schrijft het instorten van Rodenburgs fabriekswerk juist daaraan
toe, dat het niet gebouwd is op *zand*; hij voegt er echter in den volgenden
regel ter opheldering bij, dat het niet geheid is“.

Die om wel schreef, niet om snel,
 Nu om 't oordeel kort te vellen,
 Lust het yemandt dat ick 't vel,
 Al zyn ses-en-twintigh spellen
 Syn niet waerdigh eene spel.

e. WILLEM DE GROOT.

In *Broeders gevangnisse*. Dagboek van Willem de Groot, betr. het verblijf van zijnen broeder Hugo op Loevestein; uit echte bescheiden aangev. en opgeh. door Mr. H. VOLLENHOVEN. (Met facs.) 's-Gravenh. 1842. 8° — lezen we:

Blz. 110. Den 25^{en} (Juni 1620) verstaen van vader, dat den Ridder Rodenburch, onsen geweesden Agent in Spangien, nu gesant van Syn Mat van Denemarcken, geseyt heeft tegen Paeu van Amsterdam, dat den Coninc seer bedroeft was om t'geen broeder was overcomen, ende dat de Canceleyer hem geseyt heeft: so den goeden Grotius eens uytquame, alle Princen van Europe souden haer best doen, ja oorloch voeren, om hem in haer dyenst te hebben: t'selve heeft hy mede aen Syn Ex^{tie} geseyt, dye daerop nyet antwoorde dan: Grotius is noch een jong man. Den voorsz. Paeu versocht aen Rodenburch, dat hy soude maecken te crygen de *Inleydinge van het geloof* van broeder, seggende, dat hy het lant daermode dyenst soude doen, voegende daerby: daer en kan nyet goets van dyen man comen, waerop Rodenburch antwoorde: daer en kan nyet quaets van comen; hij Rodenburch versocht selfs een copye van het voorsz. dicht te hebben, om dat aen synen Coninck te communiceren, meenende daar veel goets mede te doen. Hebbende dit ten selven dag aen suster de Groot overgeschreven.

Blz. 137. Den 11^{en} (November): Dito van neef de Bye verstaen, dat vader op Rodenburch nyet staen en mach, dat hij licht ende een leugenaer is; dat hy gesocht heeft de Arminianen uyt het land te brengen; dat de Coninck [van Denemareken] oock wel is geïnformeert van zijn comportement; dat in somma gans nyet geraden is veel met hem te communiceren, doordien sulcx qualyck mocht genomen worden, in presentie van suster de Groot. Item dat hy toe syet, dat hy nyet eens aen een galg en raeckt.

Blz. 139. Den 2^{en} December: Dito heb ick aen suster geschreven, door bekende handen, van Rodenburchs trouwbelofte.

Blz. 168. Den 2^{en} Sepr 1620: De Coninck van Denemarcken is nu in Engellant. Rodenburch is hem daer gaen vinden.

f. JAN HARMENSZ. KRUL.

In zijn *Minnespiegel ter deughden* (Amsterd. 1639), 2de dl., vindt men:

Blz. 107: Vaersen aen de Ridder T. Rodenburgh, Op sijn Spel van Vrou Iacoba: Verthoont in Schouburgh.

Blz. 108 vlg.: Rodenburgh aen sijn Gilde-broeder J. Krul. Ondert.: Rodenburgh. Gedagt.: Op 't Slot van Nassau, den 23 October 1638.

Blz. 111 vlg.: Krul aen sijn Bataefsche Apollo T. Rodenburgh.

Blz. 114: Sonnet Op het Conterfeytsel van T. Rodenburgh.
 Als lust pinceel kunst dreef tot vreughd van geest en oogen,
 Om af te beelden 't Beeld en Ridderlijke gheest
 Des Ridders, die soo langh hy levend is gheweest
 De soete Tepels van Minerva heeft ghesoghen;
 Heeft ons Parrasius allenigh niet bedroghen,
 Maer sels Apollo, die ghemaekt heeft tot een Man
 Dees Ridder, vviens vvaerdy gheen kunst af-beelden kan,
 Mits by de Musen hy van jonghs is op getoghen;

Soo yemandt wil bevvijns van Rodenburgh sijn geest,
 Hy vindter duysenden, die maer sijn rijmen leest;
 Onnodigh tot sijn Lof een ydel rijm gheschreven,
 Onnodigh veer ghehaelt een op-ghepronkten schijn,
 Reght seyt de spreuk, goe Wijn behoeft gheen kransselijn;
 Sijn werken zijn ghenoech om hem sijn Lof te gheven.

[Ook bij het portret van R. voor in de uitg. van zijne
Gheboorte Christi].

g. *Nieuwe-Jaers-Gift aen Nil volentibus arduum en*
E. B. J. S. K. A. 1671.

Hierin leest men:

Herleef eens jij Brabantsche en Duytse Kameristen, die
 soo meenigh corlijck clauseltje boven de Hal en op het
 Rockin, daer nu een fijn collegie gehouden wert, voor een
 dubbeltje hebt opgesneden, en kijk een reys watte bloet-
 beulingen jij bij deze leverworsten bent geweest: ghij
 ginght nae 't speelen noch wel na de kerck; maer dese
 lachen met de Kerck, en achten genoegh gedaen te hebben
 als sij seggen dat zij van *Nil Volentibus arduum* zijn. Sie
 Rodenburgh, Krul, Roelants, Struys, Starter en andere vroom
 borsten, daer ick hier geen oplecs-rol van maken mach,
 doet je ooghjes open, siet dit is Poëets. [Ontleend aan
 Loffelt's *Tooneelstudie*: Gids, 1874, III, 129].

B. In de 18de eeuw.

In Lamb. Bidloo's *Panpoeticon Batavum* (Amsterd. 1720)
leest men blz. 252 vlg.:

Myn Digt-lust hoeft gy ook een groote Mane-kyker
Om te Amsterdam te zien den *Reuse-Rederyker*,
Die zyne kuyf verheft zoo rustig in de lugt
Van 't Panpoeticon? een Man, die niet berugt
Door Oorlogs-daden, kreeg het Ridderschap, en 't Wapen
Van 't Oud Bourgondisch Huys, voor deugd hem ingeschapen,
Bekleed met Talen-kunde, en Letter-Weet, en wat
In Eerlyke oeffening een Edelman bezat.
Myn Digt-Lust toeft gy nog om Roodenburg te noemen,
Waar op uw Vader-Stad zoo hoog verdiend kan roemen!
Dat was een dorperheyd Hem, en uw Naam onwaard.
Met wien geen Rymer in gantsch Neerland evenaard,
*) In zulken menigte van Digt ter Schouw-Thoonele
Als viel hem deze lust uyt 's Moeders Bloed ten deele

*) [In zulken menigte] 24 Thoneelstukken, waar ik 'er in myn jeugd met algemeene behagen heb zien verthoonen *Celia en Prospero* — behalven deze zyn van Rodenburg zeer aartige Kamer-en-Tafel-speelen. Zeer lebbig en vinnig werd hij door M. G. Tongnagel uytgevunst, zeggende, „die om 't meest schreef, niet om 't wel, al zyn 24 spelen zyn niet waardig eene spel“; dog veel geleerde Mannen zyner Eeuw (en nog in die agting) hebben 'er beter gevoelen af, en wie zijne Werken met een opmerkend oordeel leest, kan 'er alomme in vinden alles wat de Poësy boven het Prosa doet agten, in vindingen, uytbeeldingen, enz.: behalve een bethooning van aller vrye konsten oeffeningen, belezenheyt der oude Schryveren, en Talen-kunde.

Met geest van *) Bestevaar; dog wie zyn Beeltenis
 In lauren denkt te zien, hy wagt geweldig mis;
 Neen zulk bloedvlakkig loof, krantz door de Moord bevogten,
 Past geen en Rodenburg om 't vreedzaam Hoofd gevogten;
 Maar 't geurig Eglentier, 't geen Geest in 't breyn vergaard,
 En †) Nardus, 't welk een lijk in 't Balzemen bewaard;
 Gewassen, 't zaam geknoopt, om kenlijk te berigten.
 Der beyde Kameren vereenigde gewrigten,
 In liefde bloeciënde. Hy was vernufteling,
 Die, zonder staal, of vlam bragt tot verdediging
 De onstraff're Digt-konst, wien de Haat, en Nyd den Christen
 Als onveroorelooft, met opspraak wil betwisten.
 Wat Reden Vesting-bouw een §) Borst-weer van die kragt
 Onoverwin'lijk als door Roodenburg bedagt!
 Zoo doet hy Adeldom die uyt de deugd komt ryzen,
 Als de Eene, Alecnige gewaardigd in zig pryzen;
 Om dus zyn Wapen-schild, en Zin-spreuk, en Blasoen,
 Ten dienst der Poëzy, kragt-dadig te voldoen.
 Zoo leve Theodoor op aller Vroomen Tongen;
 Zoo werd hem 't **) Zegelwoord alomme toegezongen,
 Hy blyve die hy was, de Roem van zyne Stam,
 En in de Poëzy de kroon van Amsterdam,
 Die geene schenzugt hem zal van het Hoofd doen vallen,
 Zoo lang' er Regt voor Deugd leeft binnen onze Wallen.

*) [Met geest van Bestevaar] H. L. Spiegel.

†) [Nardus] Lavendel der Vlamingen. J. Bodaeus in zyn vertaalde Theophrastus den Lavendel betwist te zyn Nardus spicata, en dat deze onder de Balsem-kruyden werd geteld, hoefd geen bewys.

§) [Borst-weer] Poëtens Borst-weering, bekend Boek van T. Rodenburg tot verdediging der Poësy, onverbeterlyk geleerd, en niet te wederleggen.

**) [Zegelwoord] Chi sarà sarà.

C. In de 19de eeuw.

P. G. WITSEN GEYSBEEK, Biographisch woordenboek.
1821—27. In voce.

VAN DER AA, Nieuw biographisch woordenboek. 1874. In voce.

J. G. FREDERIKS en F. JOS. VAN DEN BRANDEN, Biographisch woordenboek der Noord- en Zuidnederl. letterkunde, Nieuwe uitgave. 1888. In voce.

Gids (De).

1874. III, 86 vlg.

A. C. LOFFELT, Eene tooneelstudie.

Van blz. 108 af is deze studie grootendeels gewijd aan Rodenburgh. L. tracht door aanhalingen uit sommige voorreden van R., uit de stukken zelve, en uit sommige stukken van Coster aan te toonen, dat de verhouding tusschen beide schrijvers vijandig was, en te betoogen, dat er tusschen de stukken van R. en die van Coster verschil in richting bestond: die van R. zouden zich onderscheiden door een „didaktisch idealisme”, die van C. door „een in ruwheid en platheid ontaardend realisme en zucht naar invloed op aangelegenheden in kerk en staat”.

Uit R.'s beoordeeling van de critische denkbeelden van Lope de Vega en van de Engelsche en Italiaansche dichters zou voorts blijken, dat R. „een man (was) van groote belezenheid, die tevens veel van de wereld gezien en goed gezien had.”

Eene nauwgezette kennismaking met R.'s werken zou zelfs de overtuiging schenken, dat „Rodenborgh en niet Coster ons

een nationaal tooneel had kunnen bezorgen, indien hij Vondel's of Hooft's macht over de taal bezeten had". Verder tracht L. aan te toonen, dat de *Spaanschen Brabander* „een persoonlijke satyre was op den tegenstander van de Akademie."

Met betrekking tot de verschillende stukken van R., toont L. aan, dat de „*Borstweringh*” voor een groot deel ontleend is aan Sidney's *Apologie for Poetrie*, en dat *Wraeckgierigers Treurspel* eene vertaling is van Cyril Tournours's *Revenger's Tragedy*, en deelt mede, dat in R.'s *Sigismund en Manuella* dezelfde stof behandeld wordt als in Calderon's: *Leven een Droom*.

1879, I, 311 vlg.

J. A. ALBERDINGH THLM, Over Vondel als Dramatiesch Dichter en meer bijzonder over zijn Leeuwendalers.

Blz 336 beweert de Schrijver, dat de Anna, aan wie Rodenburgh zijn „*Trouwe Batarier*” heeft opgedragen, zijn echtgenoot is, dat R. den *Pastor fido* slechts uit de verte heeft gevolgd, en dat Vondel aan R. alleen het gebruik der namen Heereman en Vrederijk te danken heeft.

1891, III, 325 vlg.

R. A. KOLLEWIJN, Th. Rodenburch en Lope de Vega.

Na betoogd te hebben, dat belangstellenden in de geschiedenis onzer letteren R.'s werken moeten lezen, geeft de Schrijver een overzicht van wat van R.'s leven bekend is, en gaat vervolgens over tot eene beschouwing van zijn werken. Na eene verklaring te hebben gegeven van R.'s voorliefde voor monsterachtige woordverbindingen en andere onduidelijkheden, betoogt Dr. K., dat men, bij eene vergelijking der werken van R met die van Coster en Bredero, in de eerste plaats moet vragen, of er tusschen Academisten en Kameristen verschil van beginselen bestond, en antwoordt daarop ontkenkend. Voorts bestrijdt Dr. K. de meening, „vooral door Jonckbloet met talent verdedigd”, dat twisten, haat en afgunst een breuk tusschen de kamersbroeders onvermijdelijk maakten, waarbij

Dr. K. tevens aantoont, dat R. niet het model is geweest voor Bredero's *Spaanschen Brabander*. Ten slotte beantwoordt Dr. K. de vraag, welke stukken R. ontleend heeft aan Lope de Vega, en verkrijgt bij dat onderzoek de volgende uitkomsten.

De *Cassandra* is eene bewerking van Lopes *El Perseguido* (reeds door Prof. H. E. Moltzer aangetoond in den Feestbundel aangeboden aan Matthias de Vries, 1889).

Jaloerse Studentin is eene bewerking van *La Famosa Comedia de la Escolástica Zelosa*. (In zijne opdracht doet R. het voorkomen, alsof het stuk oorspronkelijk is.)

Hertoginne Celia en Grave Prospero is een bewerking van *El Molino*.

Hoeca en Cabeliars. Ofschoon het origineel, waarnaar dit stuk is bewerkt, nog niet is aangewezen, zijn er ten minste twee stukken van Lope de Vega, waarin dezelfde motieven zijn terug te vinden: *La Llave de la Honra* en *El mejor Alcalde el Rey*.

Keyser Otto den derden en Galdrada komt in hoofdzaak overeen met Lope de Vega's *La Mayor Victoria*. Beide hebben uit dezelfde bron geput: Bandello's novellen (I, N°. 18).

Noord en Zuid.

XIII. (1890), blz. 216.

DR. F. A. STOETT wijst er op, dat R. in zijn *Alexander* de verklaring van wat het gezang van den nachtegaal beteekent, heeft ontleend aan het volksboek *Van den VII Vroeden van binnen Rome*.

Oud-Holland.

1885. Bredero-Album. Blz. 90 vlg.

J. H. W. UNGER, Theod. Rodenburg, Ridder van den Huyse van Bourgongien [over R.'s verblijf in Spanje, — de opdracht van zijn *Aurelia*, — waaruit blijkt, dat de vereeniging der Academie en der Kamer „In Liefd' Bloeyende" reeds in Oct. 1632 was tot

stand gekomen, — en over Bredero's *Spaanschen Brabander*].

III (1885).

N. DE ROEVER, Drie Amsterdamsche schilders.

Blz. 172: R.'s versregelen aan de schilderkunst [*Melibéa*.

Voor-spel, laatste ged.].

Spectator (Nederl.)

1873, blz. 197, vlg.

A. C. LOFFELT, Bredero's liefde en zijn medemienaar, de Spaansche Brabander. [L. tracht aan te toonen, dat de *Spaanschen Brabander* eene parodie is op Rodenburgh].

1875, blz. 194 vlg.

J. VAN VLOTEN, Een ridder van een droevige vertooning.

[Dr. v. Vl. critiqueert Dr. Jonckbloet's beoordeeling van R. in zijne *Geschiedenis*, — en die van Loffelt in N. Spect. 1873.]

—————, blz. 213.

A. C. LOFFELT, Een ridder van de droevige vertooning. [Critiek van het vorige].

—————, blz. 219.

J. VAN VLOTEN, De heer Loffelt en zijn ridder. [repliek op het vorige].

1885, blz. 101.

D. C. MEYER JR., De dichter Roodenburch en zijne familie.

—————, blz. 168.

J. H. W. UNGER, Nog iets over Th. Rodenburg [over R.'s werkzaamheid in Spanje].

Tijdschrift van Nederl. taal en letterkunde.

I. (1881), blz. 59—114.

J. TE WINKEL, De invloed der Spaansche letterkunde op de Nederl. in de 17de eeuw.

Blz. 68 spreekt Dr. te W. het vermoeden uit, dat Bredero met den „Spaanschen Brabander” op Rodenburgh heeft gedoeld. Blz. 100, noot, deelt Dr. te W. mee, dat R.'s *Sigismund en Manuella* geen vertaling kan genoemd worden van Calderon's *La vida es sueño*, „daar aan R. de prioriteit toekomt”. [De opdracht n.l. van R.'s stuk is gedagt. 13 Juni 1632 en de eerste uitg. van dat van Calderon is van 1635].

1890, blz. 135—137.

J. A. WORP, Een onbekend lofdichtje van Bredero.

Blz. 136 deelt Dr. Worp, mee, dat het werkje: *De Beschryvinghe Heliodori vande Moorenlandtsche gheschiedenissen . . . ut het Francoysche int Nederlandts vertaelt. Door C. K[ina]. t'Amsterdam 1610*, door den vertaler is opgedragen „Aen den Achtbaren, Wijsen, Voorsienighen, ende van yder vvel-gheliefden Sr. Theodorum Rodenburch, Agent wegen de Keyserlycke Hense-steden ende Embden, by den Coninck van groot Brittanien”, welke opdracht gedagt. is: den 22sten December 1609. Dr. Worp betoogt verder, dat de in de opdracht genoemde „ter deucht-lockende ende sinrijcke Tragi-Comedie”, moet zijn de *Trouwen Batavier*, die dus, ofschoon eerst in 1617 gedrukt, reeds in 1609 moet zijn opgevoerd.

Tijdspiegel.

1887, III, blz. 287—290.

J. A. WORP, De invloed der Engelsche letterkunde op ons tooneel in de 17de eeuw.

Dr. W. geeft een overzicht van *Wraeckgierigers Treur-spel*, deelt mee, dat het eene bewerking is van Cyril Tournour's *The Revengers Tragedie*, en geeft ter vergelijking een fragment van het origineel en de vertaling van R.

Warande (Dietsche).

V. (1860), blz. 479—80.

J. A. ALBERDINGK THIJM, Reyer Anslo [genealogie].

VI. (1864), blz. 258 vlg.

W. J. C. v. H[ASSELT], Rodenburg—Anslo [genealogie].

v. LENNEP in zijne uitgaaf van Vondel (1855—69).

II, blz. 330 vlg. zegt Mr. v. L.:

Onder de dichters of althans schrijvers, die hunne kunstgewrochten op den nieuwen schouwburg deden opvoeren, was er niemand, die grooter naam bij zijn tijdgenooten maakte, ofschoon het nageslacht hem en zijn stukken vergeten heeft, dan Theodorus Rodenburg, Ridder der orde van het Huis van Borgondiën. Dat hij een man van geen geringe kunde, belezenheid en aanzien moet geweest zijn, mag men opmaken uit de navolgende Latijnsche regels, die onder zijn afbeeldsel staan:

Sic oculos, etc. [Zie Bijlage II, Rodenb., biograph. aant.]

Tengnagel behandelt hem luchtiger, doch naar waarde: Maer wie zie ik daer zoo eeren? enz. [Zie deze Bijl. op Tengnagel].

En werkelijk, hoe grooten toeloop ook de tooneelspelen van Rodenburg in zijn tijd ook gehad hebben, ik zet het ook den geduldigste, er tegenwoordig een van uit te lezen. 't Is de ellendigste rijmelarij, welke men vinden kan, die met bastaartwoorden om den anderen regel, zich hinkende voortsleept, en die door rhetorische figuren en sententiën bij de vleet, zoekt te vergoeden wat aan poëzy en gevoel ontbreekt. Toch kan men niet ontkennen — en daaraan is ook de toeloop toe te schrijven, die dezen stukken te beurt viel — dat er veel verscheidenheid is in de tooneelen, en dat de handeling met veel meer zorg gesponnen en veel meer ingewikkeld is dan in de treurspelen van Vondel.

Sommige der stukken van Rodenburg zijn blijkbaar navolgingen uit het Spaansch of Italiaansch: andere — als het onderwerp zelf aantoon — geheel oorspronkelijk. Had de

schrijver tweehonderd jaar later geleefd, hij had met Pixécourt en Victor Ducange kunnen wedyveren in het schrijven van melodramaas; doch het gewis nimmer verder gebracht.... Het is op dit vervelende prul [de *Casandra*], en zeker niet bij de eerste uitgave daarvan, dat Vondel de navolgende regels dichtte. [Zie deze Bijl. op Vondel].

C. N. WYBRANDS, Het Amsterdamsche tooneel van 1617—1772. (1873).

Blz. 52 zegt Dr. W.: De meerdere levendigheid en boeiender intrigue dezer stukken [dan van de classieke treurspelen] — Rodenburg schreef er meer dan driehonderd — trok het volk aan, zoo zelfs, dat er schier niemand was, die grooter naam bij zijn tijdgenooten maakte. Thans is de schrijver bijkans vergoten, en niet ten onrechte.

J. VAN VLOTEN, Jonckbloet's zoogen. Geschiedenis der Nederl. letterkunde.... getoetst en toegelicht. 1876.

Blz. 11—15. Een ridder van een droevige vertooning. [= Ned. Spectator, 1875, blz. 194 vlg.]

J. VAN VLOTEN, Beknopte geschiedenis der nieuwe Letteren. 1876.

Blz. 334 zegt Dr. v. Vl.: Spiegghels neef van moederszij, de omstreeks 1575 geboren Theodoor Rodenburgh, met meer geheugen dan vernuft of dichttalent bedeed, dankte zijn oom weinig anders dan de zucht voor zuiverheid en koppelwoorden, en het luttel geest en leven, dat hier en daar in zijn nage-laten tooneelwerken steken mag, alleen aan de oorspronkelijke, die hij er uit het Italiaansch, Spaansch en Engelsch, zoo goed of kwaad het ging, in overbracht.

J. TEN BRINK, Gerbr. Adr. Bredero. Hist.-aesthetische studie van het Hollandsche blijspel der 17de eeuw. 2^e dr. [1887].

I, blz. 85 zegt Dr. t. Br., dat Bredero onder den naam van

„de Dragers Heerschapp van de Koornmarkt” Rodenburgh aanduidt. — Blz. 95—97 en III, blz 208, 209, tracht Dr. t. Br. aan te toonen, dat de *Spaanschen Brabander* opzettelijk geschreven is als een aanval op Ridder Theodore Rodenburg.

H. E. MOLTZER, Rodenburgh en zijne Casandra (Feestbundel aangeb. aan Matthias De Vries door zijne leerlingen. 1889, blz. 61—78).

Prof. Moltzer toont hier aan, dat de *Casandra* eene bewerking is van Lopes *El Perseguido*.

G. KALFF, Algemeene inleiding op de Werken van G. A. Bredero. 1890.

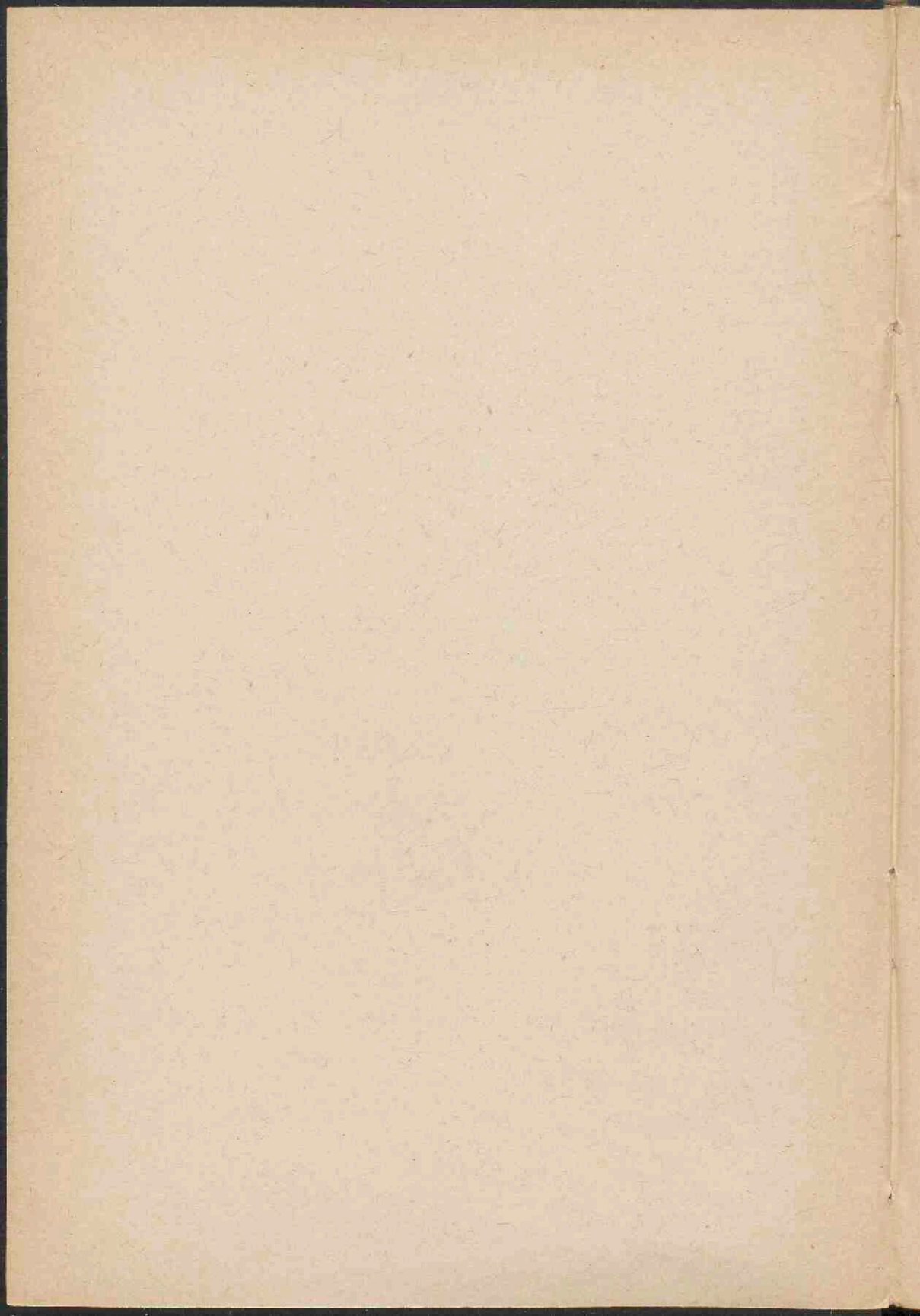
I, blz. 36, noot, zegt Dr. Kalff: Of de dichter onder zijn werk [de *Spaanschen Brabander*] van tijd tot tijd met schele oogen naar Ridder Rodenburgh heeft gekeken, blijft de vraag; bewezen is hier nog niets. Dat het portret op de uitgave van 1662 — dus lang na Breero's dood — gelijkenis toont met het portret van Rodenburgh, kan geen bewijs heeten.

J. TEN BRINK, Kleine geschiedenis der Letteren. 3^e dr. 1891. Blz. 137 vlg.

J. A. WORP, De invloed van Seneca's treurspelen op ons tooneel. 1892. Passim. Zie Register.

II.

Letterkundige aantekeningen uit
Rodenburgh's Werken.

ACADEMIE (COSTER'S).

Eglentiers Poetens Borstweringh.

Blz. 189. des ghelijckx [munt uyt] de lofwaerde Academie, na ick onderricht ben (want ik niet kan spreken van ghezien, maer ghehoort te hebben) wenshende daer in te moghen volherden, en dagelijckx vermeerderen, om de Icugden in stichtighe en leerlycke bedryven te oeffenen, zonder op hun toonelen ontuchtige oft onstichtige bedryven te handelen.

ARIOSTO (LU.).

Rodomont en Isabella.

In zijne opdracht aan Roynier Ewoutsz. zegt R.: 't Is lange verleden (liefd-waerden vricndt) dat U. L. graeghden om op ons toonneel af te beelden hoe krachtig de deughde heerschende is in eerbacre ghemoeden Dacr toe kipt ghy uyt den Ferraerschen Ghelaurierden Poët, Luys Ariostijs, Furiusen Roeland, de deughd-rijcke Isabella, aengevochten zijnde door den baldadighen, lust-gierigen Rodomont, Koningh van Argier. En ghelijck mijn neyginghe streckt om uw neygingh te voldoen, heb ick het gerymt.

BONT (I. S. DE).

Alexander.

In de opdracht deelt R. mede, dat zijn neef I. S. de Bont hem „'t argument van Alexander en Thephisna voorstelden.“

BOSCAN (JUAN), zie PETRARCA.

CAMOËNS (LUÏS DE) zie PETRARCA.

COORNHERT (DI. VOLKERTS), zie SPIEGHEL.

DESPORTES (PH.), zie PETRARCA.

DU BARTAS (GUIL. DE SALUSTE).

Borst-wering, blz. (XXXI) leest men:

Virgyl, Homeer, Terens, Tazzo, Bartas, Petrarck,
De Port, Marot, Boscan, oft and'ren die yets maeecten.
Waent ghy hun zoet ghedicht, en all' 't Poetsche werck
Gantsch zonder hogher weet op maet en rijm geraeckten?

EGLENTIER (DE)

Melibéa 1ste deel.

In het „Voor-spel“, een dialoog tusschen Eglentier-Lievert en In Liefd' Bloeyende, — lezen we het volgende:

- E. L. Het schijnt de Kamer treurt, ick moet heur spreken aen,
In Liefde Bloeyende, hoe zijt ghy dus belaeen?
- I. L. B. Men mompelt yets, hetgeen met re'en ick mach
[beklaghen.
- E. L. Wat is't?
- I. L. B. Ey vraeght my niet.
- E. L. Me-vrou, zoud' ick 't niet vrighen?
Ghy die de lommer zyt waer lievers van de kunst
Gheneugh'lyck onder schuylen, smekende om gunst,

Ia heng'len wie de naeste aen myn Vrou ken raken,
Om 't lieffelycke zogh uws reden-ryck te smaken.

I. L. B. Men zoyt, helaes, dat gantsch myn Eg'lentier verdort,
En datter aen myn pruyck het best gieraetsel schort,
G'lijck of ick gantsch verdween, en niet In Liefde

[Bloeyden.

E. L. Me-vrouw uw Liefde Bloeyd, ghelijck die immer

[groeyden

I. L. B. Nochtans zo zeyd men dat ick ganschlijck ga te niet.

E. L. Recht anders zo me-vrouw wel op de Reghel ziet.

Ie blyfd in ecle doen.

.

I. L. B. 'k Verheughe mits ick zie wat uyt myn naem is

[groeyende

E. L. In spijt van die 't benyt blyft ghy In Liefde Bloeyende

De glory uwes name nimmer van u scheydt,

Ick blyf als Kamerist oock tot uw dienst bereyt.

I. L. B. Hoe heugh'lyck is dees maer, luck-sterren my verzellen,

Dewijl mijn zinne-koor 't ghetal myns Iaaren tellen.

Op deze zilv'ren haeren, waer liefd tot kunst op

[vloeydt,

Vermits myn gryze hoeft op nieuws weer jeughdich

[groeydt,

En queeck myn spruyten op door 'tzogh myns

[redeneringh,

Actreck'lijck is myn aerdt, vermits ick ben vol

[leeringh,

Vol stichtelijck vermaen. Ick leyde tot de deughd.

Maer weet ghy wien? alleen die inde deughd verheughd.

Myn gouden eeuw noch duurt, en duuren moet de

[tyden,

Zo langh ick Poësia heb aen myne zyde,

Minerva, en Apollo, met de God Mercur,

En dat Rethorica in 't wezen heurs natuur

By my volhert; ghelijck zy deed in tydt verleden,
 Als d'Heerc Egbert Maeynnerzoon, Fonteyn van reden,
 Uytstraelden kunstens-vloeden, uyt zyn wysheyts
 |tocht.

.....
 Ha Eg'lentierens spruyten! laet uw galnten dringhen,
 Om tot de Hemels top, zyn gloryens lof te zinghen.
 Mits hy wech-wyzer was tot reden-rijeke-Kunst,
 En zyn afspruyten my betoonden oock heur gunst,
 Nac-bootzende hetgeen zyn kunst en liefde deden.
 In Spieghel, Ketel, en Razet met yver streden,
 Dat Roemert en Falet, vercierden myn Tooneel,
 Vermits ick deughde-lievers nimmer en verveel.

't Quacdt Syn Meester loondd.

Van de „Voor-reden“ luidt het eerste gedeelte:

Het bloeyend' Eg'lentier steeds yv'rich nae de kunst,
 U heuschelijck bedanckt, vermidts ghy uwe gunst.
 De armen mild betoont: Iae doet ons yver groeyen,
 En tergt ons meer, en meerder inde Liefd te bloeyen,
 Om t'oeffenen de deughd' des eed'le redenrijk,

.....
 Ha zuyverster, en zifster van een goedt vernuft!
 Die wackert het verstant, als meenich dromert zuft.
 Ha wysheyts onderzoekster! leerende gheneugh'lijk,
 Baen-wijster tot de deughd door oeffeningh verheugh'lyck.
 Berispster van misbruyck, leyd-sterre tot de deughd,
 Bejaerden ghy behaeght, ghelyck ghy sticht de joughd.
 Ghy schildert wezentlijk elck een de deughd voor ooghen,
 Mits ghy de tepels van deughds kennes hebt ghezoghen
 De heyl'ghe Poësya is uw baeck, en grond,
 Waer in dat David zelfs zijn ziels vermakingh vond.
 Wat zyn Iobs Hymnen anders als Poëterye?
 Ha heyl'ghe vaerzen! rechte ziele-roverije.

Ha Goddelijcke strael! wiens heylighe natuur,
 Het menschelijck vernuft hout in strickt-matich stuur:
 Plichts-schuld behoort uw lof tot Polens hooght'te rijzen,
 Doch wat tongh kan uw waerd' na uw' verdiensten prijzen:
 Ha borne aller deugd! verkloekster van 't verstant,
 Rijp-maekster van de gheest, gunt ons uw' milde handt,
 Op onz' Tooneels bedrijf, hetgeen wy nu betrachten,
 Om te voldoen het gheen d'aenzienders graegh verwachten.

Rodomont en Isabella.

Blz. 68—70 vindt men in een aanhangsel, dat met het stuk zelf niets te maken heeft, het volgende gesprek tusschen Vrese Gods, In Liefd' Bloeyende en Uyt Levender Ionst.

- I. L. B. Ha heylighe Vreeze Gods, wy bidden om uw zeghen
 Vr. Hoe? zijt ghy beyde een?
- I. L. B. In liefde zyn wy een,
 Ons liefd', helacy, trachten haters te vertreen,
 Mits wy u achten 'twaerdichst' onz's Toonneels cieraten.
- Vr. Ken nijdt en afgunst u, vermits uw deughden haten?
 Uyt L. Zo boos de wereld is, wy werden gantsch bespot,
 Zo vinnich heeft goedt-duncken d'herzonen verzot
- Vr. Zo ghij verheugh'lijk sticht, zo ken haet u niet deeren.
- I. L. B. Wy trachten anders niet als yeder een te leeren
 Vw eyghen aerdt.
- Vr. Mijn aerdt? God u zijn zegen geeft,
 Op dat Vyt levender jonst, In liefde bloeyend' leeft.
 Verzeld ghy beyd' ghelijck?
- I. L. B. Ick lief heur als myn eygen
 Vyt L. En Vyt levender jonst zo moet ick tot heur neyghen
 Mits liefde tot de kunst, als myne naghebuur
- Vr. Den Hemel zy uw hoeder, en uw willen stuur
 Laet ick als Vreze Gods beyd' u ghemoeden leyden.
- I. L. B. En willens nimmer wy van vrese Gods en scheyden.

Vw oude redenerings wetten wilt niet breken,
 Maer spreekt zo heusch'lijk dat elk een u na'
 [mach spreken.

Dus zo ghy Vreze Gods altijd voor ooghen hout:
 Ghy vrye Kamers zijt ghewis, en vast vertrouwt
 Dat die u haeten zelfs hun zelve wel verdrijven,
 En ghy ghelijck ghy zijt, in stant en plaets zult blijven.
 Lijd al hun schemp, en spot, het zy hoe vuyl, hoe
 [snood,

Want haet in 't eind ghewis die loopt heur zelve
 [dood.

De heylheydt mijnes acerts ken u schoot-vry borst-woren,
 Ja dat de haet, en nijd, in 't minst u niet ken deeren,
 Laet strijven hem die tracht uw eer mocht zijn
 [gherooft,

Want d'eerverliezingh hangt hem zelve boven 't hooft.
 Bedaerdelijke zwyght, en toont u niet spraeck-
 [vaerdich,

Want een vermeet'le zot en is gheen antwoord
 [waerdich:

Maer onder mijne lommer duldelycke schuyldt,
 Dewijl de waen-wijs boert, en met zichzelve tuyt.
 Queeckt op uw' Eglentieren, die In Liefde bloeyen,
 En Wt Levender Ionst, laet uw Lavendel groeyen.
 Vlecht op uw pruyck-ciracten, met uw bloeyzels lof,
 Juyght heughlijck in 't prieel van uw ghedulde-hof.
 Ontrusticht niet uw' gheest, mits deughde-haters-
 [mensen.

Met eere-roof-beleyd uw onderganghe wenschen:
 Maer yvert ghy na deughd, hoe zeer ghy zyt benijt.
 Laet kaeckelen 't ghespuys, en toont ghy wie ghy zyt:
 En laet de proeven in uw deughdens wercken legghen,
 Doet ghy 't gheen my behaeght, en laet niet-doenders
 [zegghen.

Klinck-dichten in eere der kunst-lievende liefhebbers van 't hondert-jaerige *Eglentier In Liefd bloeyende*, wiens dubbele Gulde Bruyloft nu den 17 Septemb. 1619 gecelebreert behoort te werden, zo door *Lavendel Wt levender jonst*, als *Honigh-teelende-Bykens wyt Yver*.

ERASMUS (DESID.)

Jalourse Studentin.

Blz. (14) zegt Cardenio:

Erasmus onsen Rotterdammer het verston,
In zyne zotheyts lof of mor' encomion:
„De mannen zyn verkracht door blinde minnens Godtheyt,
„Zo dat wy sollen al ghelijcklijck in de zotheyt.

Borst-weringh, blz. 81.

EWOUTS (REYN.), zie ARIOSTO.

GARNIER (ROB.)

Borst-weringh, blz. 48.

GUARINI (GIOV. BATT.)

Trouwen Batavier.

De opdracht begint als volgt:

Langhe heeft myn Rijmert in twijffelschael ghezuckelt,
beradende of den *trouwen Batavier* ghemeen zoude
ghemaectt werden, of half duyster blyven, zoo door
berispinghsvrees, of wezende slechts een naboots van
den ghelaurierden Pocet, en Riddere Guarijn: duch-

tende dat zommighe gaeren-berispende-al-bedillers, wanen mochten uw goed-rondtse Rijmert zich betracht op te proncken met uytheemsche gekabaste cierselen.

Borst-weringh, blz. 47.

GUEVARA (ANTH. DE)

In *Mays* treur-bly-eynde-Spel lezen we blz. (49):

Centilius. Wat zinlyckheyt begheert moet door natuur gheschieden:
 Wy zelven zijn natuur. Gevarra daerom gheeft
 En less', 't welck stichtich is, en veel bedenckingh
 heeft.

Emilia. Wat is't?

Centilius. Hy wel voorzach zyn zinlyckheys ghevaeren,
 En badt daer over, dat Godt wilden hem bewaeren
 Doch voor zich zelfs, vermits dees' vromen Man
 vond', dat
 De grootste vijandt hy staech in zich zelven had;

HEINSIUS (DAN.)

Borst-weringh, blz. 45 noemt R. gelcerden der 16de eeuw, — en vervolgt dan: In wiens rey ick oock stelle den treffelijcken D. Heyns, waer Leyden op trotst, Batavia op braldt, en 't schaterende gerucht op dartelt in heughelijcke glorie:

Gheboorte Christi, enz.

In de opdracht leest men: Dies myn Kunst-Vrouw (strijvende nae 't Opperste) baerden dese drylinghen, nae bootsende den Gheleerden Heyns. Den welspreckenden Serre en anderen.

KAMER (AMSTERDAMSCH).

Sigismund en Manuella, 1ste dl.

In de opdracht (van 13 Juni 1632) zegt R.:

Bevinde nu: na V. L. verwittinghe: dat de Leergierighe
aenhoorders een gunstich wel ghevallen betoonen der
In-Liefd-Bloeyende-Yver-Tooneels-bedryven.

Aurelia.

R. zegt in de „Toeeijgeningh“ (30 Oct. 1632):

My wert verwitticht de verceninge van *In liefd bloeyende*
en *yver*:

LA NOUE (ODET DE)

Aurelia, fol. 7 verso.

LAVENDEL (DE), zie EGLÉNTIER.

MAROT (CLÉM.), zie PETRARCA.

MEERHUYZEN.

Het bekende buitenverblijf van Spieghel wordt cenige
malen genoemd in *Bataviese-Vryagie-spel*, n.l. blz. (28),
(30), (36) en (38).

PETRARCA (FRA.).

In *Keyzer Otto den derden en Galdrada*, 1ste dl., lezen
we blz. (49):

De lauwer-minner kost op d'Arna noyt uyt breken,
Noch Petra[r]chael ghedicht trouhertigher uytspreken.
Den Spaenschen rijm-heer-zinnijck-kunstighen Boscán
Gheen meerder liefdens murg in vaers afbeelden kan.
Den Albeonsen Sydneys zuyv're-kloecken-dichte
In zijn Pembroex Areaed brocht nimmer in het lighte
Den Lusitaen Camuyns op zijne haver-riedt
Noyt meerder passy toonden in zyn liefdens liedt.
Noch Portes en Marot op Sein, Simoon, en Loore
Vermochten gheen ghetrouwer liefd' te laten hooren
Als Tyters hert ghetuycht,

In *Casandra*, blz. (74) houdt Aernout eene beschouwing
over Petrarca en zijne verhouding tot Laura.

PREDIKANTEN (DE).

In het gedicht *Trouwe landsatens-klacht en herts grondighe offer*, dat geschreven is naar aanl. van den aanslag op het leven van Prins Maurits, — berispt R. de predikanten, die er toe hadden aangezet.

Blz. (9) zegt R.:

Ick die ghepilgrimeert

Heb door Euroops ghedeelt, en in d'hoven verkeert,
 En na mijn gh'ringh vernuft ghelet op d'heerschappyen
 Van staet, waer ick bespeurt heb veel verraderyen,
 In weesens onghelijck; maer hoe 't oock was beleyd't,
 't Was daer ghelijck hier is, dats door de geestlijcheyt.
 De geestlyckheydt, Ick zegh, en zeght oock zonder schromen,
 Ja so ghy will zal ick u noch wat nader komen.
 En zeg, dat groot ghevaer loopt 't rijk oft republijk
 Waer dat de gheestlijckheydt tracht na het politijck:
 Want als de leeraers hun met staets beheersch becomm'ren,
 Ja hoe de staet oock is verwerdt, zij 't meer beslommeren.
 Ziet op 't gu'n wy nu zien, maer kiest in 't minst gheen zy,
 En doot ghy zo, ghewis, zo oordelt gy met my:
 Want als de leeraers ons van onsen Prince trecken,
 En leeren ons de leer die 't moorden kan verwrecken,
 Ghebieden reden, dat wy van die leeraars vlien,
 Op datter door hun leer gheen arger mocht gheschien

Blz. (13) lezen we:

Denckt ghy niet dat u doent' de hemelen versteurt:
 Vermits wy moeten 't geen noyt hier was ghekeurt.
 Ghebuurman tegens Buur, en Zoone tegens Vader,
 In schelding trots, helaes! jaet gun is noch veel quader
 By-naem van Gommarist gheeft oft Arminiaen,
 En moogh'lijk dat sy schaers de twistgronden verstaen

Blz. (14) zegt R.:

Het is ghenogch dat wy slecht leeren wel te leven,
 Mits die gheheymen gaen de God-gheleerden aen,

De geestlijcheyt ick meen, laet die daer meed' begaen.
 In stilte, zonder ons dat wijs te willen maecken,
 Mits ons Vernuft de grond niet grondich kan gheraeken.
 Wy zien wat hier uyt rees, daerom zo zeg ick vaeck,
 En meen oock dat ick wis de waerheyt recht gheraeck,
 Dat g'lyck de geestlijckheydt ons heeft geruickt van Spangen
 Dat licht de gheestlijckheydt ons treckt ooc van Oranje.

RODENBURGH (JOH. BETS)

In de opdracht van *Mays* Treur-bly-eynde-Spel lezen we:
 Door 't versocck van de beheerschers der Gilde-
 broeders-Kamer *In Liefd Bloeyende-Yver*, versocht V. E.
 yets mijns gheringe werckx teghens de May-Maendt;
 En alhoewel dat de bezighe bekommernissen mijns
 ampts in desen Hove schaers daer tijdt toe vergunt:
 Heb ick nochtans om te ghelieven u versocck
 dit *Mays-treur-bly-eynde* Bedrijf versaemt.

RODENBURGH (THEODORE).

a. Gedichten op of betr. den dichter.

1. van R. zelf.

Jalourse Studentin.

De beide laatste regels van het sonnet, blz. (VI) luiden:

Dus Nymphé duyd ten goede 't ongehavend werckken,
 Gh'lijck die in Poesy is een A, B, C, klerckken.

Alexander.

Blz. 2 zegt Rocabruna:

Men zeydt dat onze zone Alexander vaerdich
 In Poesia is, ja kunstrijk dicht, ja aerdich
 Voetmatig carm'niseert.

Al rijmt hy een Treur-spel in vier-en-veertich uren.

Wraek-gierigers Treurspel.

In het „Voor-spel“ lezen we:

M. Ad. Noch moet ick u zegghen,
 Hoe dat, men my onlanghs verleen, te last ging legghen,
 Dat ick in myne kunst was een A. B. C. Klerck,
 En dat ick voet noch maet en hadd' in al mijn werck.

Horat. Hoe? Zegt men dat van u?

M. Ad. Ia durfden 't ook wel schrijven,
 Opdat het immer in gheheugenis mocht blyven.
 2. van anderen.

Melibéa, 1ste deel.

In een „ode“, ondert. met de spreuk: Blyft volstandich [Abr. de Koningh], zegt de „swarte nyd“:

Wat wil 't klercxken doch al wroeten?
 Want hy rijmt toch niet een beet
 Aerdich, g'lyekmen ziet en weet,
 Best hy leert de maet en voeten.

Van een „klinck-dicht“, ondert. met de spreuk: Armoedt
 baerdt d[r]oefheydt, luiden de laatste regels:

Verwondert ghy die wondert, 't lof kundt ghy niet breken,
 Van die vijf Koon'ghen durst elek in hun tael aenspreken.

Van een ander „klinck-dicht“, ondert. met de spreuk:

In hoop verblydt, — luidt de laatste regel:

Ken hy geen A. B. C. hy ken wel moy boeckstaven.

Rodomont en Isabella.

Van een aan R. opgedragen gedicht luiden de eerste regels:

Littera nota tibi est: Grammaticam bene nosti
 Hoc licet insulsus Rhetor ita esse negat.

En de laatste:

Elleboro dignum si quis te judicat; illi
 Dispeream, duplo ni est opus Elleboro

In een ander gedicht lezen we:

Qui te Rodenbvrgh stimulis proscindit iniquis,
Iure sodalitiij vi tibi junctus erit.
Nescis? causa patet, quatuor quod respuit annis
Alter opus, quatuor tu ipse diebus habes.

Eglentiers Poëtens Borstweringh.

Blz. (XXIII) leest men in een lofdicht:

Die nae veel swervens heeft Batavia nu bestrant,
Al waer men zijn gherucht, door 'tstemmen vande Goden,
Siet dringhen door de Acrd, tot by de Antipoden
Als dat hy spelen heeft wel ses-mael dry ghedicht,
In Maenden driemael acht,

b. Opmerkingen, betr. den tijd van
ontstaan zijner werken.

Bataviersse-Vryagie-spel.

De drukker, Persevant Morgan, begint zijne opdracht
(van 1 Juli 1616) als volgt:

Ten tyde als de bloeyende jeughde eens leergierighe
Bataviërs lerten geneughte raecten in Reden-rijcx oef-
feningh, besteden hy deleeghe uren vaecken in yets,
't welck tē minsten zo veel geest-verquickigh', gelijk
leegbaerheyt hersenen versuffing', teelden: onder andere
zijns gedichten, vond ik dit by-een-voegsel der *Bata-
viersse Vryage-spel*, 't vvelcke by ghevalle, V. E. ver-
toont is gevveest in 's Gravenhage.

Trouwen Batavier.

In de opdracht lezen we: ghelijck V. E. noch in versche
gheheugingh moet hebben dat de mcesten hoop des
reghelkens leven bequamen, ten tyde als u E. Liefde
uw Rymert verzelden in Albeonsche Islington: Als de
Paragonne Elisabet heur scepter zwaeyden.

Want de reckelijcke bedaerde ende heusche [in tegenst. met de juist genoemde „schempers“] zullen my aen-vaerden als een zestien-jaren-verleden-tyd-verdryf.

c. Critische opmerkingen van R.
over tooneel en dichters.

Eglentiers Poëtens Borstweringh.

Blz. 189 zegt R. [na een gunstige beoordeeling van Eglentier, Lavendel en Academie]: 't Is waer dat zommighen niet ontzien op hun toonelen aen te rechten vreemde grillen, als zy daer door de ghemeene aenhoorders maer kunnen doen juyghen en schat'ren My is van besondere treffelycke mannen te vooren ghekomen, wiens Dochteren ghezien hadden zo ontuchtige voorbeelden op zommighe toonelen, dat zy hun Kinderen ernstich verboden die plaetsen te schuwen Doch dit spruyt ghemeenlijk dat de hoofden vande Redenrijckers zo stricke wetten niet en stellen, waerdoor zy voorkomen datter op de Tonelen niet gesproken mach werden, als 't geen de splende Personagien voorgescreven werdt, want lacten zy toe dat den eenen quidam oft d'ander wispeltuur, die op het Toneel komt onder deckzel van de Kluchtenaer en Bofon, alles mach zeggen wat hem voorbeeldt, zo wordt de eer en defticheydt van deze lofwaerde oeffeningh gestelt in waegh-schael van een slordigen sprekert, en worden eyndelijck van Redenrijckers, Redenbrekers.

Vrou Iacoba.

Blz. (64) zegt *Walter*:

't Is kloeckelyck gherijmt de regulen sijn waerdich
In stael te sijn gesneen, op datse niet vergaen:

De rechte sin syns geests hy duydelyk doet verstaen,
 Geen duyst're woorden bruyckt, g'lyck anderen wel plegen:
 Want sommige die zijn alleenlyk genogen
 Te proncken op 't ghedicht met duystre woordseieraet:
 Hetgun de leesers geests verstant te boven gaet,
 Het schijnt dees Rymers daer in hebben hun behagen,
 Dat wy d'uytlegh huns sins hun selven komen vragen:

d. Biographische aantekeningen.

Celia.

In het sonnet: Aen de Rijmert, dat ondert. is met de spreuk: Blyft Volstandigh [van Abr. de Koningh] wordt „tscheeprijcke Schelde“ als Rodenburgh's geboorteplaats genoemd.

Keyser Otto den derden en Galdrada, 1ste dl.

Blz. (5) zegt Tyter [alias Rodenburgh]:

Ha Tytons schoon. Waerom ghenoeghden ghy u niet,
 Toscanen, dat ick willigh my ghebruycken liet
 In dienste, aen de Albeonse heerskerinne
 Elisabet. En liet my oock by Iacob vinnen.
 Den d'Eensen Christiaen, Albert en Isabel
 Aerds Hertogen. En moedig myne dienste zstel
 Tot uw' Toscanens nut by spaensen Philips den tweeden
 Mijn yver deed my oock by Vranckens Luys leden

Eglentiers Poëtens Borstweringh.

Blz. 127—131 lascht R. in zijn *Vermaen-brief* een brief in, door hem geschreven aan een dame, die hem in zijne afwezigheid ontrouw is geworden. Hij zegt daarin, dat hij haar „aengenaem gezelschap 37 maenden gemist“ heeft; en met het oog op de langdurige betrekking, die tusschen hen heeft bestaan verklaart hij, dat hij „vaecken wenschte ontledicht te zijn van . . . 't gheheugen, . . . doch gelyc men minst kan vergeten 't geen

men meest tracht te vergeten, zal ik met Mithridates wenschen, de vergeetkunst te leeren, gelyck ik mij nu twee-en-twintich-jaeren geoeffent hebbe in de geheugenis-kunst."

Met betrekking tot dezelfde dame zegt R. blz. 427 in het 173ste der *Stichtighe Zinnebeelden* :

K'Gheloofden eertydts inde stantvast van een Vrouwe,
 Zo eed'len schepsel als men inde wereld vond,
 Ick swoer dat in een vrouw de trouwe zelfs bestondt,
 En datmen Tabernak'len op heur mochte bouwen,
 Ia voor een Euangelic all' heur woorden houwen,
 Noch datter niet een valsch woordt quam uyt heure mondt,
 En niets vast-bonder was als 't geen een vrouwe bond,
 Maer dat gheloof, helacy, is my nu berouwen :
 Want eeden die bevesticht waeren door heur hand,
 En woorden, die beschreven waeren door heur penne,
 Zyn in verghet'lhayts vier nu t'eenemael verbrandt,
 Hoewel zy hour beloft' en eed niet kost ontkennen,
 Zo dat ick dat geloof uytbanne met voorzicht,
 Want onstantvast zy zyn, ontrouwe, valsch, en licht.

Blz. 406 luidt het 131ste der *Stichtighe Zinnebeelden* :

De Vaderlandse liefde deed my woelend' slaven,
 In zorghe, en bekommer voor 't gemeene goedt,
 Uyt lout're yver van een over trou ghemoedt,
 Ia dat ick heb ghenieticht gantsch myn eyghen haven,
 En all' myn dienst gedaen met woelen, stryven draven,
 Ia willich had ghespilt mijn levens waerdste bloedt,
 Zo is ondancbaerheyt ten eersten my ghemoet,
 En afgeslooft ick schaers vocht vonde om te laven
 't Vermoeyde hert; zo dat ick knaghende uyt teer,
 Bedenckende mijn dienst, en ziende 'tquaedt vergelden,
 Genietende mijn dienst, en laeten my met d'eer :
 Doch door de reden ick my noch te vreden stelden,

En acht my g'lijk de kaers, door 't gun men in my ziet,
Want anderen zy licht, en zelfs zy gaet te niet.

Vrouw Jacoba.

Onder de opdracht noemt Rodenburgh zich:
Chevailler, Conseiller et Legat ordinaire du Sr. Duc de
Holstein etc.: Resident de l'estat Ansiaticque d'Alle-
magne, et Agent de la Republicque de Hambourg pres
Son Alteze Prince Cardinael Infant d'Espagne a Bruxelles.

Gheboorte Christi, enz

Onder het portret van R. vindt men het vlg. vers:

Sic oculos, sic gestat Eques Rodeburgius ora,
Cui mens imbuta est artibus ingenuis,
Quique salutavit sex noto idiomate Reges,
Quorum colloquiis dignus ubique fuit.

SCALIGER (J.).

Borst-weringh, blz. 48.

SERRES (J. DE), zie HEINSIUS.

SIDNEY (PH.), zie PETRARCA.

SPIEGHEL (HEN. LZ.)

Casandra, blz. (30) leest men:

Het veynsen zelfs de veynsert int laest doodlik nijpt.
't Is Spiegel daer ick 't las, en zijn Eraet doet spreken,
Dies ick het houde als een spiegel, baeck en teken

Wraeck-gierigers Treurspel.

In de opdracht zegt R.: Vermits ick lange Jaren verleden
(ja zedert mijn teere jeughd,) immer ghetracht hebbe
na te bootsen mijn Oom, Hendrick Laurensz. Spiegelh,
zaligher, om mede te genieten een klein Celleken, in
't wydruchtighe — In Liefd bloeyende.

Eglentiers Poëtens Borstweringh.

Blz. 45 zegt R.: Ghelyck onze Amstels ruyzende ghe-

stroom roemt van diepzinnighen Hendrick Laurensz. Spioghel, dringhende heur lieve baerkens door 't Haerlemmer Meyr, om offerhande te doen aan onzen te schichtigh-verlooren-Koornhert.

TOONEEL.

In *Keyser Otto den derden en Galdrada*, 1ste dl. leest men aan het einde van „'t spels voor-reen“:

Ialourse. Dats vreemt, dit [het stuk n.l.] moet ick zien.

Af-zijnde. Vvat zietmen oock al grillen in onse eeuw gheschien.

Niet-ghe. Af-zijn wel laet ons gaen.

Ialourse. De klok heeft drij gheslagen.

In het „Voorspel“ van *Wrack-gierigers Treurspel* leest men:

Horat. Wat geeft men voor 'tingaen? [in de Kamer *In Liefde bloeyende*]

M. A. Drie stuyvers aen de door.

VEGA CARPIO (LOPE FELIX DE).

Blz. 47 van de *Borst-weringh* noemt R. den „treffelycken Poët“ Lope de Vega Carpio en zijn „boecxken ghe-naemt“: *Arte nuevo de hazer comedias en este tiempo*.

VONDEL (J. VAN DEN).

In de opdracht van de *Celia* lezen we: ghelyk V. E. noch onlangs verleden stichtelik in t'zamenspraek hield met myn Rymert, leesende de willige buygzaamheid van Abraham in de gebode-offerhande zyns lieve Zoons Izak: zeer kunstelik en onberispelik wel gerijmt door die waerden God-vreesende, en stichtelik-kunst-lievende loost van de Vondel, wiens werken by alle gezonde oordelacs lof waerdich gheacht moeten werden, vermids hy zijn rymerijen besteed in godzalighe stoffen en de Rijn-kunst niet ont-eert noch verquist in wispeltuur'ghe veerskens.

III.

Chronologisch overzicht der Drukken.

1616. Bataviersc-Vrijagie-spel
Keyser Otto den derden, en Galdrada 1ste deel.
1617. Idem. 1ste deel.
Idem. 2de deel.
- Hertoginne Celia en Grave Prospero.
Casandra Hertoginne van Borgonie en Karel Baldeus.
Jalourse Studentin (*2 drukken*).
Anna Rodenburghs Trouwen Batavier.
Melibéa 1ste deel.
1618. Idem. 2de deel.
Idem. 3de deel.
Keyser Otto den derden, en Galdrade. 3de deel.
Alexander.
't Quaedt Syn Meester loont (*2 drukken*).
Wraeck-gierigers Treurspel.
Rodomont en Isabella.
1619. Eglentiers Nieuwe-Jaers-Gift.
Eglentiers Echts-aenraedingh.
Eglentiers Poëtens Borst-weringh.
Bruyloffts-Eer-gaef aan Lucas v. Valekenburg, enz.
Idem aan Ian Jacobsz. Kan, enz.
1622. Bataviersc Vryagie-Spel.
1623. Trouwe landsatens klacht.

1628. Hoeex en Cabeliavvs.
 1629. Hertoginne Celia En Grave Prospero.
 1631. 'T Quaedt Syn Meester loont.
 1632. Casandra Hertoginne van Borgonie, en Karel Baldeus.
 1633. Rodomont en Isabella.
 1634. Theod. Rodenburgs Bataviese Vryagie-spel.
 Casandra Hertoginne van Bourgonie, en Karel Baldeus.
 Wraeck-gierigers Treur-spel.
 Mays. trouw-bly-cynde-Spel.
 1635. Anna Rodenburgs Trouwen Batavier.
 Sigismund en Manuella. 1ste deel.
 1636. Idem. 2de deel.
 1638. Vrou Iacoba.
 1639. Gheboorte Christi, enz.
 1642. Casandra Hertoginne van Bourgonje en Karel Baldeus.
 1644. Theod. Rodenburghs, Jaloersche Studenten.
 1645. Theod. Rodenburgh's Hertoginne Celia, En Grave Prospero, (2 drukken).
 1646. Casandra, Hertoginne van Bourgonje en Karel Baldeus.
 1666. Theod. Rodenburgs, Hertoginne Celia, en Grave Prospero.
-

INHOUD.

	Blz.
Inleiding	IX
Verklaring der verkortingen	XI
I. Tooneelspelen	1
A. Afzonderlijke uitgaven	1
B. Verzamelde werken	31
II. Gedichten.	35
A. Afzonderl. uitgaven	35
B. Verspreide gedichten.	43
III. Prozawerken	47
Bijlagen.	53
I. Bijdrage tot de geschiedenis der critiek betreffende Rodenburgh en zijne Werken	55
A. In de 17 ^{de} eeuw	57
B. In de 18 ^{de} eeuw	63
C. In de 19 ^{de} eeuw	65
II. Letterk. aantekeningen uit Rodenburgh's Werken.	73
III. Chronologisch overzicht der Drukken.	95

DRUKFOUTEN.

Blz.	3,	regel	11 v. b.	B. weg te laten.		
"	4,	"	4 v. b.	staat bly-eynden,	lees	<i>bly-eynde.</i>
"	4,	"	3 v. o.	" Bijbel,	"	<i>Bybel.</i>
"	8,	"	1 v. o.	" Baldous,	"	<i>Balders.</i>
"	41,	"	8 v. o.	" hvysvrouw,	"	<i>hvysvrou.</i>
"	57,	"	5 v. o.	" brandt,	"	<i>brant.</i>
"	58,	"	13 v. b.	" vvordt,	"	<i>vvort.</i>
"	58,	"	11 v. o.	" "	"	"
"	66,	"	1 v. o.	" kamersbroeders,	"	<i>kamerbroeders.</i>
"	80,	"	11 v. b.	" deugd.	"	<i>deughd.</i>
"	95,	"	12 v. o.	" Galdrade,	"	<i>Galdrada.</i>

STELLINGEN.

1.

Th. Rodenburgh is geboren te Antwerpen.

2.

Hij behoorde tot eene aanzienlijke familie en genoot eene classieke opleiding.

3.

In *Keyser Otto den derden en Galdrada* geeft Rodenburgh eene episode uit zijne eigene levensgeschiedenis.

4.

Bij Rodenburgh is geen sprake van vijandschap tegen Coster's Academie.

5.

Met den *Spaanschen Brabander* heeft Bredero geen parodie op Rodenburgh bedoeld.

6.

Het tooneelspel *Sigismundus, Prince van Polen, of 't leven is een droom* is in den catalogus der Haarlemsche bibliotheek ten onrechte aan Rodenburgh toegekend.

7.

Lees in *Rinclus*, uitg. Leendertz, vers 3:

Dat hi uten walsche *vertiere*

voor *vertiere*: *vertere*.

8.

Ibid., vers 8:

Ute hem dichtic te bat want *here*

blijve *here* onveranderd.

9.

Lees in *Reinaert*, uitg. Martin, vers 6280:

daer si doe *totten stert* in swam

voor *totten stert*: *den stert*.

10.

Lees in *Trouwe landsatensklacht*, blz. 13:

Denckt ghy niet dat uw doent' de hemelen versteurt:

Vermits wy moeten 't gun noyt hier was *ghekeurt*.

Ghebuurman tegens Buur, en Zoone tegens Vader,

In schelding trots, helaes!

voor *ghekeurt*: *ghebeurt*.

11.

Lees bij *Vondel*, uitg. A. Thijm, I blz. 285:

Hoe nu, is 't om een peerl nog aan haar kroon te halen?

voor *hoe nu*: *hoe na*.

12.

Het woord *beroiën* [*Archief v. Nederl. kerkgeschiedenis*, 4de dl., blz. 336, vers 10] is eene vervorming van *beraden*.

13.

Dr. J. Vercoullie's verklaring van het woord *meermin* in zijn „*Etymolog. wdb. der Nederl. taal*” is onaannemelijk.

14.

Evenzoo die van het woord *boer* aldaar in de beteekenis van „oprisping”.

15.

De uitdrukking „er is iets op til” moet eigenlijk luiden: „er is iets in til”.

16.

In het gedicht van *Vondel*, uitg. V. Lennep, VII, 617, vers 10:

Wilt ghe blyven? ick gae *schampen*

beteekent *schampen* niet: *hekeldichten schrijven* (zie Gust. Segers, *Joost van den Vondel, Studiën over het leven en de werken*, enz. blz. 30, noot).

17.

In vers 144 van *De heerlijkheid van Salomon*:

Vrijt den geronnen stroom te voet, en 't nat in 't zwemmen:
beteekent *vrijen*: *overtrekken*.

18.

In *Hierusalem verlost*, vers 750:

Ons past dit treurgewaad; en gij, mijn speelgenooten!
Terwijl ik wat bedaar, waarom en *kwældij* niet,
En spijst mijn droeve geest met ecnig klaaglijk lied?

beteekent *kwæelen*: *kwijnend zingen* of *klagen*.

19.

Het gedicht *Tot lof van St. Agnes* is in de Vondeluitgaaf van Unger ten onrechte weggelaten.

20.

De hekeldichten *Het stoksken van Joan van Oldenbarnevelt*, *Op de afbeelding van Joan van Oldenbarnevelt*, *Gesprek op het Graf van Joan van Oldenbarnevelt* en *Geuze-Vesper* (Uitg. V. Vloten, I blz. 218), *Krachteloze Papenblixem* en *Op de Boeten, betaald door Peter Schrijver* (Uitg. V. Vloten, I blz. 219) behooren tot het jaar 1619.

21.

In het *Pascha* hebben *Reije* en *Choor* eene verschillende beteekenis.

22.

Het treurspel *Moord der Onnoozelen* moet aan Daniel Mostart worden toegekend (zie P. H. van Moerkerken in „*Tijdschrift v. Nederl. taal- en letterk.*”, XIII blz. 136 vlg.).

23.

Het *Hildebrandslied* is oorspronkelijk in het Oudsaksisch gedicht.

24.

Ten onrechte zegt de hr. J. H. van den Bosch in zijne Inleiding op Hooft's *Granida*, blz. 1 (*Zwolsche herdrukken*, no. 2): „de Italiaansche Renaissance was even radicaal onzedelijk als ongodsdienstig”.

25.

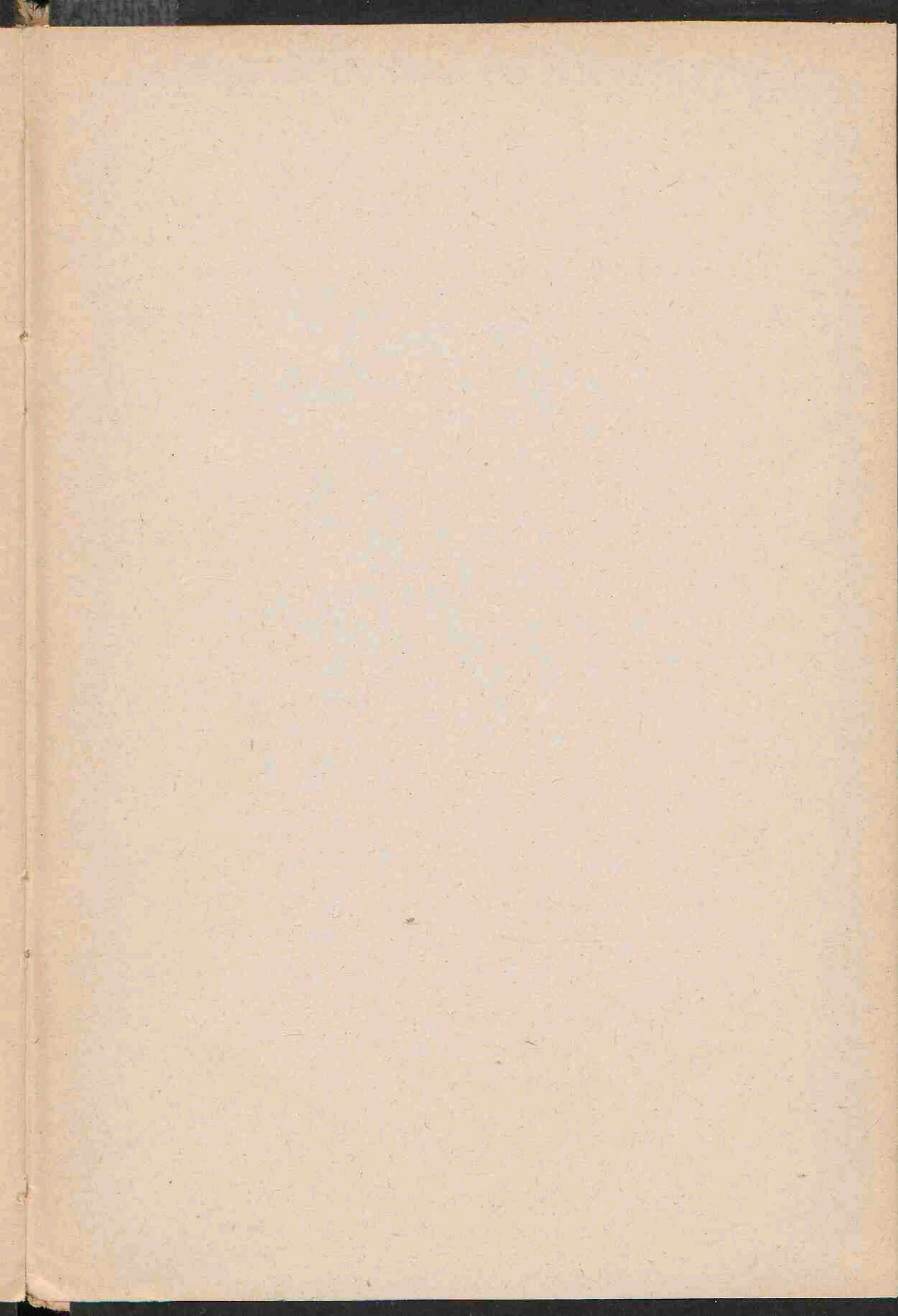
De voorgenomen aanslag der Protestanten in Groningen was de naaste aanleiding tot het verraad van Rennenburg op den 3den Maart 1580 (zie J. A. G. C. Trosée, *Het verraad van George van Lalaing*, enz.).

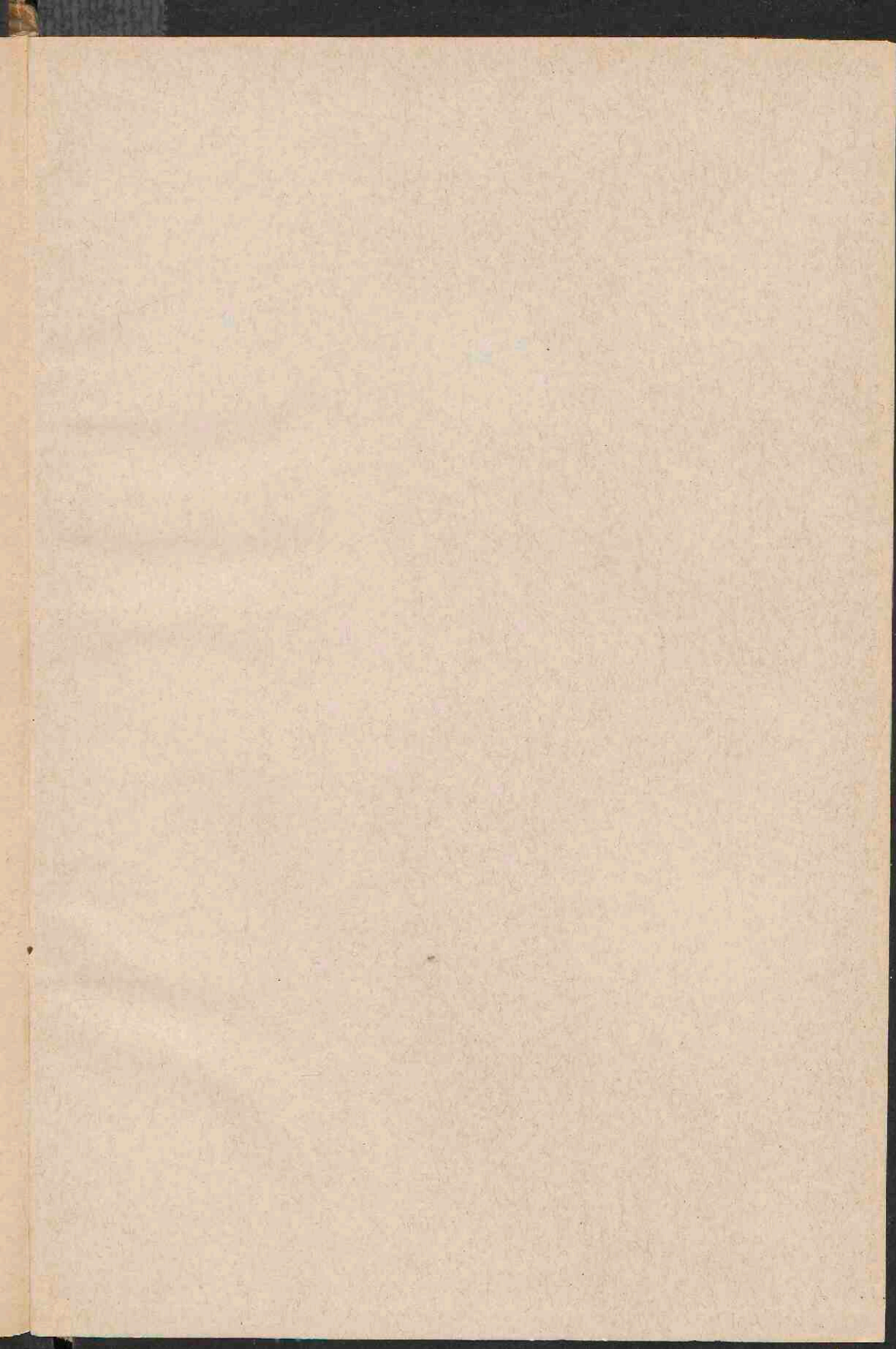
26.

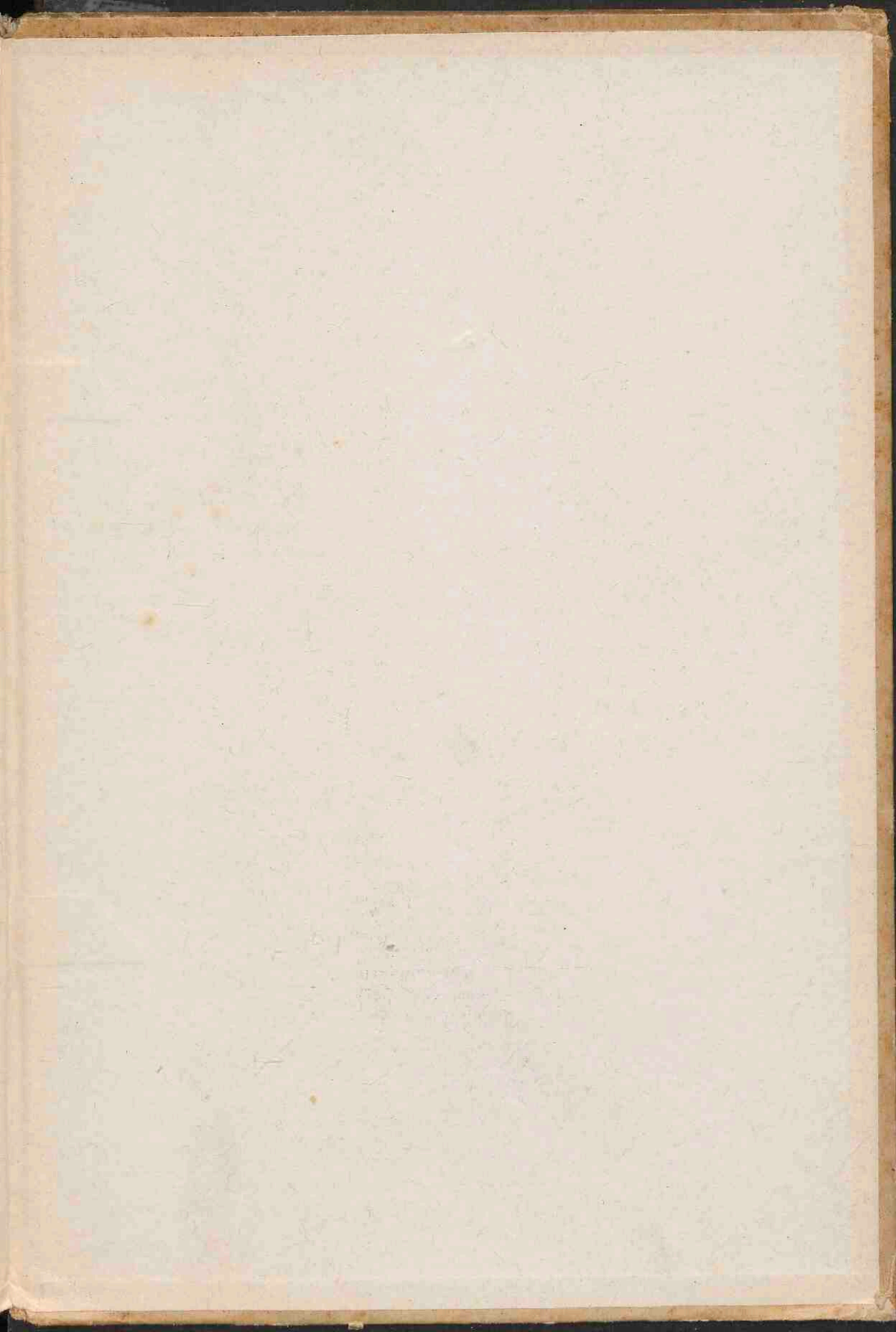
Het oordeel van Prof. Blok in zijne rede: „*De Jezuïeten*” over deze orde is te gunstig.

27.

Tot vaststelling van den ouderdom van ongedateerde incunabelen is de kennis der watermerken onontbeerlijk.

A

Q.525